

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 5 • Perjantaina 5. maaliskuuta 2010

61. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Tarinailtaa vietettiin Olympiatunnelmissa Hiitolan Pitäjäseurassa

Helmikuiseen tarinailtaamme oli saapunut runsaslukuinen määrä osallistujia, olihan tiedossa mielenkiintoinen ilta 50-60-luvun huippuhihtäjä Toini Pöystin seurassa.

Kahden olympiamitalin lisäksi Toinilla oli mukanaan myös kolme MM-mitalia joita saimme illan aikana ihailla.

Näinä päivinä on ollut ilo lukea suomalaisten hiihtäjien upeista suorituksista olympialaduilla... tosin nämä uutiset ovat olleet paikallislehtemme 50 vuotta sitten tapahtumien palstalla.

Tuoreet mitaliuutiset sen sijaan ovat olleet melko niukanlaisia.

Viisikymmentä vuotta sitten v.1960 Squaw Walleyssä olleissa Olympialaisissa Suomen mitalitiliä kartuttivat mm. Kurkijoen poika Veikko Hakulinen sekä Hiitolan minni Toini Pöysti.

Näistä ja neljä vuotta myöhemmin pidetyistä Innsbruckin olympialaisista sekä lukuisista muista kisamatkoistaan Toinilla oli runsaasti mukavia muistoja.

Toini Pöysti - Hiitolan minni

Toini syntyi Ahlaisissa, Kellahden kylässä. Hän avioitui v.1954 samassa kylässä asu-

Toini ja Tauno Pöysti tarinaillalla.

neen karjalaispojan Tauno Pöystin kanssa. Nyt on jo 55-vuotta hiihdetty samaan suuntaan yhteisiä latuja pitkin. Perheeseen syntyi neljä poikaa, joista kaksi jatkavat Pöystien maatilan isäntinä. Tauno kertoi olevansa touhuissa mukana nyt kuitenkin enää ”renkinä”.

Toini on käynyt useita kertoja miehensä synnyin-

seudulla Hiitolassa, Kilpolansaareissa.

Toini edusti koko hiihtouransa ajan Noormarkun Nopsaa, osallistuen mm. Karjalan Liiton hiihtokilpailuihin Lappeenrannassa.

Hän saavutti monia suomenmestaruuksia ja menestyi loistavasti myös lukuisissa kansainvälisissä kilpailuissa, edustaen Suomea mm. kaksissa Olympialaisissa ja 3 kertaa MM-kisoissa.

Toini kertoi että punttisaileilla ei tarvinnut käydä siläla maatilankansissa töissä kertyi hiihdossa tarvittavaa voimaa ja kestävyttä, hän sanoi jaksaneensa hiihtää junnata pitkiäkin matkoja -nopeus kuitenkin puuttui.

Sitä alettiin kehittämään pikku hiljaa, ensin yksi sähkötolpan väli täysillä, vähitellen pidennettiin matkaa ja näin saatiin hiihtoon myös nopeutta.

Toinilla ei ollut henkilökohtaista valmentajaa, mutta puoliso osoittautui tälläkin alalla parhaaksi tukijaksi ja valmentajaksi. Suksien voitelun hän kertoi hoitaneensa itse.

Toini harjoitteli säännöllisesti kolme kertaa viikossa, tiistaina, perjantaina sekä sunnuntaina. Vuokatilla kaksi kertaa päivässä ollutta harjoittelua Toini piti ihan liian rankkana.

Minkäänlaista erikoisruokavaliota ei tarvinnut olla, peruna, liha ja muu kunnan ruoka antoivat tarvittavaa puhtia, salaateista ei hän suuremmin piitannut.

Ainakaan Toinin tiedossa ei ollut että silloin urheilijat olisivat käyttäneet ”hemohessia” tai muita kepulikonsteja, ei niistä ainakaan puhuttu.

Vaikka silloinkin toisinaan ja täysillä hiihdettiin ei maaliin tullessa ollut tapana kaatua. Kerran rankan kilpailun jälkeen hän jäi hetkeksi uupuneena nojalemaan sauvoihin jolloin sai heti veljeltään tunnustusta että ensimmäistä kertaa hän antoi kaikkensa.

Nyt kisoja katsellessa Toini ihmetteli kilpailijoiden keskeyttämisiä, siihen aikaan se ei olisi tullut kysymykseenkään. Hiihdon päävalmentaja sanoikin, että siitä tulee helposti tapa jos

**Tässä
lehdessä
mm.**

Eräs Talvisodan aikainen evakkoreki ...s. 4

Laamasen evakot kävivät
tutustumassa sijoitustilaansa

Pietilään Alastarolla .....s. 6

Hiitolan Pitäjäseuran 400. jäsen ..... s. 11

Lukijamatkailmoitus ..... s. 12

**Toimitus on avoinna tiistaisin
ja perjantaisin klo 9-14.**

**Seuraavat lehdet ilmestyvät
19.3., 9.4., 23.4., 7.5.**

hiihto tuntuu huonolta.

Silloin ei myöskään toimitajat olleet aivan heti mikrofonin kanssa läähättävän urheilijan kimpussa. Johtajia ja huoltoporukoita oli jo silloinkin kisamatkoilla urheilijoiden lisäksi melkein pä toinen mokoma mukana.

Mukavia muistoja

Toini Pöysti kertoi monia mukavia muistoja kilpailumatkoilta, eräs niistä oli kun hän hiihti elämänsä ensimmäisen viestin v.1958 Lahden MM-kisoissa.

Viestin avausosuudelle lähtiessä huusi yleisö Toini. Toini.. josta hän hämmästyi niin että pysähtyi katsomaan että mitä ne huutavat kunnes kannustus muuttui mene..mene..mene huudoiksi ja menihän Toini, alkuhämennyksestä huolimatta Toini ihmetteli kovasti miten täällä hiihdetään kun omenapuut kukkivat ja oli

muutenkin kovin kesäinen tunnelma, kuitenkin päivän ajomatkan jälkeen löytyi Squaw Walleyssä olleelta kisapaikalta lunta melkein pä liikaakin.

Palkintona olleesta sähkömpelukoneesta Toinilla oli myös mukava muisto.

Satakunnan Kansan haastattelussa Toini kertoi kuinka he menivät ennen kilpailua katsomaan palkintoja. Siiri Rantanen oli ompelukoneen nähtyään sanonut että tuo on sitten minun. Toini myös ajatteli ettei hänelläkään sähkömpelukonetta ole. Toinin voitettua oli Siiri todella pettynyt sivu suun menneestä koneesta.

Erittäin mielenkiintoisen tarinailan aikana Toini kertoi vielä monia muitakin mukavia muistoja hänen pitkän, lähes 20 vuotta kestäneen uransa ajalta.

Vielä nytkin kuuluu hiihto 75 vuotiaan Toini Pöystin harrastuksiin, -juuri eilenkin hiihdin itseni uuvuksiin..., hän toteaa lopuksi.

Raija Laaksonen

Toini Pöysti

(o.s. Mikkola)

- syntynyt 1.7.1933 Ahlaisissa
- aviossa Hiitolassa syntyneen Tauno Pöystin kanssa
- maastohiihtäjä
- edusti Noormarkun Nopsaa ja Ahlaisten Urheilijoita

MM-kilpailut:

- hopea Lahti 1958 3x5 km:n viesti ja 7. sija 10 km
- 9. sija Zakopane 1962 10 km
- 9. sija Oslo 1966 10 km ja 5. viestissä

Olympiakisat:

- pronssi Squaw Valley 1960 3x5 km:n viesti ja 6. sija 10 km
- pronssi Innsbruck 1964 3x5 km:n viesti ja 5. sija 5 km ja 10 km

Muita saavutuksia

- SM-kulta 1960 10 km
- Holmenkollen voitto 1954 10 km
- Ruotsin hiihtokisojen voitto 1959 10 km
- Salpausselän voitto 1960 10 km

Toini Pöystin upeat Olympia- sekä MM-mitalit

Suomalaiset ovat hyviä suunnittelemaan

Olympiakisat ovat ohi mutta puhe jatkuu. Suunnitelmissa oli toistakymmentä mitalia, edes puoleen väliin ei päästy. Miksi, se onkin tulevien kuukausien spekuloinnin aihe.

Urheilu kuten elämäkin on pienestä kiinni. Saatko juuri tiettynä päivänä itsestäsi irti kaiken mahdollisen. Ovatko kaikki tilanteeseen vaikuttavat muut tekijät kunnossa. Mahdollisia muuttujia on paljon.

Suunnitelmissa tulevaisuus näyttää usein paremmalta kuin se toteutuessaan sitten onkaan. Nuoret parit suunnittelevat, miten heidän kuukausitulonsa jatkuvasti nousevat ja mahtavan asuntolainan kulut tulevat hoidettua. Eihän kukaan suunnittele työttömyyttä, sairautta, onnettomuuksia. Joskus vain olisi hyvä istua alas ja miettiä, mitä jos niin kävisikin. Mitkä ovat ne asiat, jotka siinä tilanteessa antavat elämisen voimaa.

Pidän itsekin asioiden suunnittelemisesta etukäteen. Aamulla töihin ajaessani mietin tulevia työtehtäviä. Edellisellä viikolla seuraavan viikon haasteita. Eiväthän työsuunnitelmat useimmiten tule toteutumaan, mutta luovat jonkinlaiset raamit tulevalle päivälle ja viikolle.

Niinhän siinä kävi, että viime viikkokin meni ihan uusiksi Noro-viruksen iskiessä suunnitelmat ja suun-

nittelijan sängyn pohjalle. (Siksi toimituksen puhelimet eivät vastanneet joka päivä edellisellä viikolla).

Iloisten asioiden – vaikkapa loman – suunnittelu etukäteen tuo kokemuksen lähemmäksi jo kuukausia tai viikkoja ennen alkua. Se antaa iloista odotuksen energiaa. Nyt onkin hyvä aika suunnitella tulevaa kesää ja iloita tulevista kokemuksista. Yksi varteenotettava lomavaihtoehto on matka Kurkijoelle, tutustupa takasivun ilmoitukseen ja tavataan lukijamatkalla.

Epäonnistuneet olympiaurheilijat ovat jo oletettavasti heittäneet ikävät kokemukset taakseen ja tähyävät eteenpäin ensi talven tai seuraavien hangille. Sellaista urheiluhenkeä on meidän itse kunkin hyvä pitää yllä. Ikävät kokemukset käsitellään nopeasti ja katse tähdätään eteenpäin uuteen mahdollisuuteen.

Mitä useampia evakkokertomuksia olen lukenut viime aikoina sitä useammin olen huomannut edellä mainitun periaatteen olleen myös karjalaisten evakkojen kantavana voimana. Menneeseen ei jääty ”räytmään”, vaikka se mukana koko ajan kulkeekin, vaan on uskallettu rakentaa uutta ja katsoa toiveikkaasti tulevaisuuteen.

Helena Sulavuori

Kuolleita

Rakkaamme

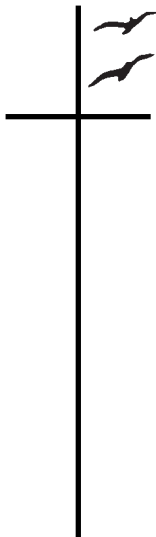
Pauli KAPANEN

* 7.1.1928 Kurkijoella
† 21.2.2010 Alastaron
vuodeosastolla

Kaipauksella ja kiitollisuudella
muistaen
Sirkka
Reijo
Pirkko ja Esa
Markus ja Nina
Sisaren lapset perh.
Muut sukulaiset ja ystävät

*Hiljaa tarttui käsi Herran
käteen väsyneen.
Hiljaa siirtyi sielu
lepoon itäiseen.*

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunaustilaisuus on Alastaron kirkossa lauantaina 13.3. klo 12.00, jonka jälkeen muistotilaisuus Loimikodissa. Kiitos vuodeosaston henkilökunnalle Paulin hyvästä hoidosta.

Rakas puolisoni, äitimme,
mummimme ja isomummimme

Meeri Tyyne LUKKA

o.s. Vehviläinen
* 18.9.1930 Kurkijoki
† 31.1.2010 Loimaa

Rakkaudella muistaen
Väinö
Aira perheineen
Paula perheineen
Markku perheineen
Sukulaiset ja ystävät

*Olen siirtynyt vain rauhaan lempeään,
silti teidän olen, lähellenne jään.
Tallentakaa menneen parhaat muistot,
muiden olla antakaa.
Kuin ennen voimissani,
te minut muistakaa.*
(Aila Meriluoto)

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos kaikille äitiä hoitaneille.

Ihojärven tyttö,
ystävämme

Elsa KÄRHÄ

syntyi 18.11.1928 Kurkijoella
nukkui ikuisen uneen 26.2.2010
Kanadassa

Pitkä oli tie Ihojärveltä Torontoon.

Elsaa lämmöllä muistaen
lapsuuden kotiväki
ystävät ja naapurit

Rakkaamme

AUNE NISKANEN

o.s. Veijalainen
* 17.1.1926 Kurkijoki
† 16.2.2010 Joutseno

*”Siell’ kaunis kannel soi,
veisaamme virttä uutta,
ei koskaan lopu se,
ei koskaan vanhene.”*

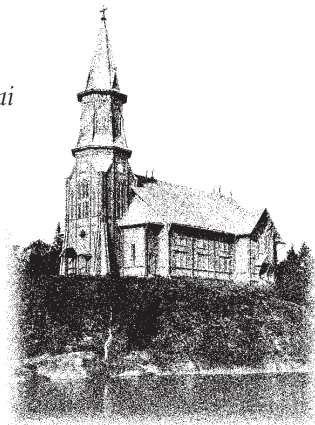
Hyvyydellä äitiä ja mummia muistaen
ja kiittäen
Riitta ja Irmeli perheineen

Siunaus toimitettu hiljaisuudessa Joutsenon kirkossa
27.2.2010. Uutteraa Lottaa voi muistaa tilille 523900-4897.
Viestiin merkintä ”Aune Niskasen muistolle”.
Varat käytetään Lottaperinteen tallentamiseen.

Hartaus sunnuntaille
7.3.2010
3. paastonajan sunnuntai

Hyvän palveluksessa

Palvelija-sanalla on outo kaiku. Se vie meidät menneeseen aikaan, jolloin luokkajaot olivat suuria ja varallisuus epätasaisesti jaettu. Tuosta sanasta meitä muistuttavat enää vanhoissa kaupunkiasunnoissa olevat palvelijainkamarit, pienet takahuoneet, jotka palvelevat nyt lastenhuoneina tai työtiloina.

Palvelijan tehtävänä oli sanan mukaisesti palvella, siis toteuttaa isäntiensä ja emäntiensä toiveita. Palvelijalta edellytettiin, että hän on luotettava ja kuuliainen. Palveluspaikasta riippui, kuinka palvelijaa kohdeltiin. Kokemuksia oli monenlaisia ja harva meistä haluaisi olla enää tuossa asemassa.

Kuitenkin elämässä joutuu usein miettimään, kenen palveluksessa itse asiassa on. Olenko hyvän vai pahan asialla? Keneltä otan vastaan käskyjä ja määräyksiä ja tottelenko niitä? Joskus huomaa palvelevansa omia etujaan, toisinaan taas yleistä mielipidettä tai voimakkaamman ja arvostetumman näkemystä.

Kaste liitti meidät kerran Jumalan palvelusväkeen, siihen joukkoon, jonka tehtävänä on olla Hyvyyden palveluksessa. Siinä riittää elämässä pohtimista, sillä hyvää on harvoin yleinen mielipide tai valmiit vastaukset. Jumalan liittolaisena jouddumme aina uudelleen kysymään, mikä on hyvää juuri tässä tilanteessa, juuri tälle ihmiselle. Tuota hyvää etsiessämme kohtaamme myös itsessämme olevan pahan, kateuden ja kamppailusalu. Siinä näemme, mitä on olla ihminen, jossa kamppailee taipumus hyvään ja taipumus pahaan.

Paastonaikana puhutaan usein palvelijoista ja palveltavista. Kristus suostuu palvelijan osaan, alentumaan, kumartumaan, olemaan meitä varten, kuolemaan puolestamme. Hän lähtee kulkemaan raskasta ja vaikeaa tietään, sillä hän haluaa olla Jumalan palveluksessa. Ja samalla hän kutsuu meitä seuraansa, olemaan Jumalan asialla hyvyyden puolesta pahaa vastaan.

Aulikki Mäkinen

Aulikki Mäkinen toimii vs. kirkkoherrana
Vehmersalmen seurakunnassa.

Kaipuu saa näkyä

KAIKKI KIVITYÖT

PALVELEMME

Ma - Pe 9 - 17

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 263

Lisätietoja

Kurkijokelainen 3/2010 sivulla 5 O/Y Suomen Maitokauppa-jutun kuvateksteihin on tullut lisätietoja. Yläkuvassa numero 5 on lehdessä mainittu Jaakko Hämäläiseksi, mutta oikea nimi on Antti Häyhä. Sama virhe alakuvassa on numero 10 eli siinäkin Antti Häyhä.

Kiitoksia tiedosta, näin saamme päivitettyä, oikeaa tietoa vanhoihin valokuvaiin.

Yhteydenottoinne ovat tärkeitä!

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä oli kirjailija Johannes Linnankosken oikea nimi?
2. Kuinka pitkä on Naantalinsalmen ylittävä Ukko Pekan silta?
3. Mikä on hindujen pyhä eläin?
4. Millä maustekasvilla on hieman sotaisia nimi?
5. Mikä Okapi on?
6. Mikä on korkein yksinuroinen luku?
7. Mikä Aasiasta kotoisin oleva ruoho, joka on yksi Suomen viljellyimmistä yrteistä?
8. Minä vuonna suomenhevostista alettiin pitää virallista kantakirjaa?
9. Mikä joki tuo Pohjanlahteen Näsijärven vettä?
10. Minkä pääkaupungin halki Tiber virtaa?

ILMOITUSHINNAT:

4-väri ..... 70 senttiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. .... 50 senttiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 39 euroa
6 kk..... 23 euroa
Pohjoismaat ..... 44 euroa
Muualle ..... 52 euroa

Tilinumero: LSOP 523900-4897
Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

5.3. Ps. 25:7 Älä muista nuoruuteni syntejä, älä pahoja tekojani! Sinä, joka olet uskollinen ja hyvä, älä unohda minua!

6.3. Ps. 25:8 Hyvä ja oikea-mielinen on Herra, hän neuvoa syntisille tien.

7.3. 3. paastonajan sunnuntai Luuk. 11:14-15 Jeesus ajoi mykästä miehestä pahan hengen. Kun henki oli lähtenyt, mykkä mies alkoi puhua, ja kaikki hämmästyivät. Muutamat kuitenkin sanoivat: “Belsebulin, itsensä pääpaholaisen, avulla hän pahoja henkiä karkottaa.” Virsi 310:1. Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on, emme kauhistu vastustajaamme. Viha vaikka on vastaamme sammumaton, niin me turvaamme puolustajaamme. Vaikka kaita on tie ja se taisteluun vie, meille Jeesus on turva ja kilpi. Siis me uskossa vaan käymme taistelemaan. Pyhä on tämä tie, pois jo vilppi.

8.3. Ps. 25:15 Minun silmäni katsovat alati Herraan, hän päästää jalkani ansasta.

9.3. Sak. 3:1-2 Profeetta kertoo: “Sitten Herra antoi minun nähdä ylipappi Joosuan, joka seisoi Herran enkelin edessä. Saatana seisoi Joosuan oikealla puolella ja syytti häntä. Mutta Herran enkeli sanoi Saatanelle: ‘Herra nuhtelee sinua, Saatana! Herra, joka on valinnut Jerusalemin, käskää sinun vaieta! Eikö tämä mies ole tules-ta temmattu kekäle?’”

10.3. Ef. 5:10-11 Pyrkikää saamaan selville, mikä on Herran mielen mukaista. Älkää osallistuko pimeyden töihin: ne eivät kanna hedelmää. Tuokaa ne päivänvaloon.

11.3. Ps. 123:2 Me katsomme odottaen Herraan, Jumalaamme, kunnes hän armahtaa meitä.

12.3. Ps. 25:12 Se, joka Herraa pelkää, oppii valitsemaan oikean tien.

13.3. Ps. 25:18 Katso minun kärsimystäni ja vaivaani ja anna anteeksi kaikki syntini.

14.3. 4. paastonajan sunnuntai Joh. 6:5-6 Jeesus kohotti katseensa ja näki, että suuri ihmisjoukko oli tulossa. Hän kysyi Filippukselta: “Mistä voisimme ostaa leipää, että he saisivat syödäkseen?” Tämän hän sanoi koetellakseen Filippusta, sillä hän tiesi kyllä, mitä tekisi. Virsi 417:1. Jeesus, askeleesi painoi pintaan maan. Työn ja uupumuksen tulit tuntemaan. Iloitsit ja itkit, ystäviä hait. Vüinin, ohraleivän syötäväksi sait. Nälän, puutteen mailla murrut leivän lailla meille elämäksi.

15.3. Jes. 66:10 Iloitkaa Jerusalemin kanssa, te kaikki, jotka sitä rakastatte!

16.3. 5 Moos. 8:2 Muistakaa, kuinka Herra neljäkymmenen vuoden aikana johdatti teitä pitkällä matkallanne autiomaassa. Hän kurtitti teitä ja pani teidät koetukselle saadakseen tietää, aiotteko todella noudattaa hänen käskyjään vai ette.

17.3. 1 Kor. 10:1-4 Veljet, haluan teidän tietävän, että isämme vaelsivat kaikki pilven johdattamina ja kulkivat meren poikki. Kaikki he saivat pilvessä ja meressä kasteen Mooseksen seuraajiksi. Kaikki he söivät samaa hengellistä ruokaa ja joivat samaa hengellistä juomaa. Hehän joivat siitä hengellisestä kalliosta, joka kulki heidän mukanaan; tämä kallio oli Kristus.

18.3. Ps. 145:15-16 Kaikki katsovat odottaen sinuun, ja sinä annat heille ruoan ajallaan. Sinä avaat kätesi ja hyvydessäsi ravitset kaiken mikä elää.

Talkoolaisia kaivataan

Laulujuhlien juhla-järjestelyihin tarvitaan satoja talkoolaisia ja monenlaista työvoimaa, joten ilmoittaudu ja ota karjalaisuudesta sekä yhteisestä tekemisestä innostuneet ystäväsi mukaan. Tehdään yhdessä ikimuistoiset karjalaiset kesäjuhlat.

Karjalaiset laulujuhlat pidetään Helsingissä 17.-20.6.2010. Talkoolaisia tarvitaan etenkin viikonloppun 19.-20.6. aikana, mutta myös ennen juhlia ja juhlien jälkeen.

Erityisesti etsimme talkoolaisia juhlakansliaan, lipunmyyntiin, opastuksiin, ruokailun järjestämiseen, rakenteluun ja kuljetukseen, järjestyksen valvontaan – ja moniin, moniin muihin tehtäviin. Tarvitsemme mm. ravintola- ja keittiöalan, ra-

kentamisen ja kuljetuksen ammattilaisia ja mainos- ja somistustyön osajia. Siivoustiimi etsii organisointikykyistä vetäjää.

Ilmoittaudu Karjalan Liiton toimistoon ja kerro oma erityisosaamisalueesi, vaikka sitä ei olisi tässä mainittukaan. Nina Pirskanen, p. (09) 7288 170 tai sähköposti: toimisto@karjalanliitto.fi. Voit myös ilmoittautua internetissä: www.karjalanliitto.fi, jossa myös lisätietoja juhlista.

Talkootöistä saat lisätietoja talkoopäällikkö Eevaliisa Kurjelta, p. 040 545 4797, eevaliisa.kurki@mbnet.fi. Kansliatyöstä kiinnostunut, ota yhteyttä tiiminvetäjä Marja Toivooseen. p. 040 7216372 tai sähköposti marja.toivonen@kolumbus.fi.

Muistettavaa

KARJALASTA KAJAHTAA, runoja ja tarinoita karjalaisen perheen elämästä. Lauantaina 6.3.2010 klo 15.00 (talvisodan 97. päivänä) Karjalatalolla Helsingissä. Esitys Eeva Härö, musiikki Kaija Eerola, ohjaus Eilakajja Sippo. Runomatineaan vapaa pääsy, klo 14.00 maksullinen kahvitarjoilu.

Hiitolan Pitäjäseura järjestää nuorten- ja lasten talvitalpahtuman ”Ovat juureni Karjalassa” su.7.3. klo 13-16 Salomonkallio, Kivialho, Nakkila. Kokoonnutaan tapahtuman avaukseen kahvion eteen. Isät, äidit, mummot, ukot tuokaa jälkipolvenne tapahtumaan jossa tarjolla laskettelurinteet, pulkkamäki, moottorikelkka-ajelua, makkarapaistoa, kahvia, mehua ja mukavaa yhdessäoloa. Lisätietoja Raija 040 5387401

Kalakurjet Nikolain pilkki pidetään lauantaina 13.3. Kokoonnutaan Pajun Reinon mökillä Nummioja, Sydänmaantie 48 klo 9, josta siirrytään kilpailupaikalle. Opasteet tiellä 204. Kilpailu aika klo 10-14. Grillaus ja kahvit kilpailun jälkeen Pajun mökillä. Ilmoittautumiset 10.3. mennessä Sainille p. 050-3628966

Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä kevätkokous ja tarinaila ti.16.3. klo 18 Tuomarink. 2 Pori Tarinaillassa muistellaan talvisodan evakkomatkaa. Entiset ja uudet tarinailijat tervetuloa.

Hiitola-Kurkijoki Sukututkijat kokoontuu torstaina 18.3.10 klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Helsinki Käpylänkuja 1. Aihe: DNA sukututkimuksessa. Seur. kokoukset 15.4. ja 20.5. Tervetuloa! Lisätietoja Veikko Revolta p. 050-5606049 tai veikkorepo@hotmail.com

Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä pilkkikilpailu la. 20.3. klo 9-13. Kokoonntuminen Suodenniemen Putajan rantasauna. Ajo ohje: Pori-Tre tie n:o 11 Putajan (palaneen) Seon kohdalla käännytään Suodenniemelle päin, jonka jälkeen opasteet perille. Kaikki ovat tervetulleita. Lisätietoja Seppo 050 5857472 tai Raija 040 5387401

Loimaan Seudun Karjalaseuran Teatterimatka Tampereen Teatteriin 16.4. katsomaan ”Alivuokralaista”. Muutama paikka vapaana. Ilmoittautumiset Majalle 14.3. mennessä puh. 7631995 tai 040 5824983. Matka-aikataulusta ilmoitetaan myöhemmin.

Kotiseutumatkalla Kurkijoelle 27.-30.5. vielä muutama paikka vapaana. Lisätietoja matkasta Saini ja Martti Repo p. 050-3628966.

Talvisodan päättymisen muistotilaisuus

13.3.2010

Seppelleen lasku Hietanien hautausmaalla Karjalaa jääneiden muistomerkillä klo 12.

Talvisodan päättymisen muistotilaisuus klo 17 Karjalatalo, Käpylänkuja 1, Helsinki

Juhlapuheen pitää Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen.

Tilaisuudessa esiintyy sopraano Raita Karpo, muusta musiikista vastaavat Karelia-puhallinorkesteri ja Viipurin Lauluveikot. Vapaa pääsy. Tumma puku tai kansallispuku.

Kokouksia

Kurkijoki-Seuran vuosikokous

13.3.2010 klo 14.00
Karjalatalolla Wärtsiläsalissa, Käpylänkuja 1, Helsinki.

Tervetuloa

Mellilän Karjalaiset ry
UUOSIKOKOUS

maanantaina 15.3. klo 18.00
Osuuspankin kokoushuoneessa. Käsitellään sääntömääräiset asiat.

Hallitus

Kurkijoki-Säätiö

Tapahumia 2010

Valtuuskunnan kokous Loimaalla 27.3.

Kurkijokelainen lukijamatka 3.-6.6.
- tarkempia tietoja takasivulla

Karjalaiset Laulujuhlat Helsingissä 18.-20.6.
- Kurkijokelaisuus ja Kurkijokelainen esillä eri tavoin

Okra-messut Oripäässä 8.-11.7.
- säätiöllä messuilla oma osasto

Pitäjäjuhlat Loimaalla 7.-8.8.

Tapaa misiin!

Siirtoväen rukous

Kaitse, Herra, kansaas Karjalan, jonka tiedät vaivoin kulkevan. Siunaukses sille armostasi suo, johda taivaan esikartanoiden luo.

Viihdä, Jeesus, mielet kulkevain, joka hetki kulje rinnakkain. Uupuneinkin luonas levähdyksen saa, hänet olkapäilles tahdot kohottaa.

Hoivaa, Herra, sielut nääntyneet, tuskanhuudoin puolees kääntyneet. Anna meille ilo autuaallinen, kerran luonas rauha iankaikkinen.

Meidän murheet on Sun murheitas, kyöneleemme helmet kruunussas. Astu sydämiimme, Pyhä Autuas, täytä heikot astiasi voimallas.

Johda, Kristus, kansaas Karjalan, avaa meille portit kunnian. Kerran, kun Sun valtakuntas koittaa, kerran kansas kärsimykset voittaa.

*Kirjoittaja tuntematon.
Runon on lähettänyt Reino Kontulainen.*

Vanhoja konsteja sota-ajalta pesuun ja puhdistukseen

Sota-aikana oli pula kaikesta, myös pesuaineista, siksi kaikki kotikonstein tuotettavat puhdistusmenetelmät olivat arvossaan.

Vesi vanhin voitehista ja pesuaineenakin se oli tärkein. Parasta puhdistukseen on pehmeä vesi, jota on luonnostaan järvissä ja joissa ja sadevesinkin on pehmeää. Kovaa kaivo-, lähde- ja meriveteen tarvitaan taas paljon saippuaa, joka sekin oli usein kortilla.

Veden kanssa puhdistusaineena lipeän ohella käytettiin hiekkaa ja kalkkia, jotka toimivat erityisesti puuasteiden puhdistajina.

Tässä muutamia vinkkejä nykypäivääinkin.

- Halkaise peruna ja kasta halkaisupinta hienoon hiek-

kaan. Hankaa perunanpuolikkaalla veitsiä.

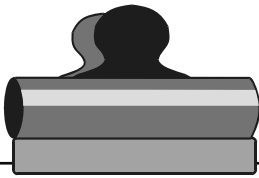
- Piimää voi käyttää kuparinpuhdistusaineena ja hometahrojen poistamiseen.

- Puolukoissa oleva hapo kiillottaa ja puhdistaa kuparia.

- Tummuneet alumiinikattilat saa kirkkaiksi keittämällä niissä raparperin lehtiä.

- Perunoiden keitinvetä voi käyttää lasiastoiden ja lampunlasien puhdistamiseen. Sitä voi käyttää myös hopealusikoiden puhdistamiseen.

Lähde: Sotavuosien konsteja ja korvikkeita, Vähäheikkilän kustannus 2006

NIMIPÄIVÄT

Maaliskuu

5 Pe	Leila, Laila
6 La	Tarmo
7 Su	Tarja, Taru
8 Ma	Kansainvälinen naistenpäivä, Vilppu
9 Ti	Auvo
10 Ke	Aurora, Aura, Auri
11 To	Kalervo
12 Pe	Reijo, Reko
13 La	Erno Ernesti, Tarvo
14 Su	Matilda, Tilda, Mette
15 Ma	Risto
16 Ti	Ilkka
17 Ke	Kerttu, Kerttuli
18 To	Eetu, Edvard

Evakkous kehollisena kokemuksena

HTT Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen

Luennossa tarkastellaan evakkolasten kokemuksia pakotetusta siirtymisestä. Lasten kokemushistoriasa keholliset tunnemuistot säilyivät pitkään, sillä puhumattomuus sekä yhteiskunnallinen hiljaisuus estivät niiden käsittelemisen. Vasta viime vuosina tunnemuistojen rooli sotakokemuksien tutkimisessa on tunnustettu.

10.3.2010 klo 18, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, Helsinki

Tilaisuus on maksuton ja yleisölle avoin. Tervetuloa!

Eräs Talvisodan aikainen evakkoreki

Oli syksy -39 ja puintiaika. Linnoitustöitä oli tehty jo koko kesän. Oli selvää, että kaikki tämä enteili sotaa. Syyskuussa alkoi liikeynnällepä. Miehiä tuotiin tasaiseen tahtiin rajan pintaan. Vartiopaikaksi määrättiin mm. Heinäsenmaa ja Vahtiniemi. Nämä olivat Laatokan saaria. Naiset, jotka olivat lottia, kutsuttiin joka kylästä muonitustehtäviin parikin kertaa viikossa. Kurkijoella muonituspaikat olivat palokunnantalolla ja maatalousopistolla. Puintityöt saivat jäädä kesken, kun kutsu muonitustehtäviin tuli. Naapurin Lilja-tytön kanssa lähdettiin matkaan. Pääloittana toimi Elli Rahiala, joka hankki raaka-aineet ja valvoi töiden sujumista. Tätä työtä riitti Talvisodan loppuun asti. Omia töitä tehtiin välillä ja lottatöitä silloin kun tarvittiin.

”Luovutetulta alueelta piti lähteä viikon sisällä.

Mieheni tuli käymään kotona kuukauden kuluksa siitä, kun oli lähtenyt. Loma jäi lyhyeksi. Pommitukset alkoivat seuraavana aamuna. Se oli viimeinen päivä marraskuuta. Ryssä oli tullut Hyrsylän mutkasta yli rajan ja siitä se alkoi, Talvisota. Miehet ja hevoset

olivat sodassa, naiset jäivät talonpitoon. Ikkunat peitettiin, koska valo ei saanut näkyä missään. Työt tehtiin yöllä, kuten lehmien lypsyt, kaupassa käynnit, meijeri-reissut, jopa sankarivainajat haudattiin pimeässä. Miehistä ei tietoja saatu juuri paljonkaan. Puhelimia ei ollut ja tieto kulki muutenkin huonosti. Joskus kirje tuli sattumalta jonkun lomalle päässeeseen tai haavoittuneeseen mukana.

Helmikuussa mieheni porukka siirrettiin Heinäsenmaasta Käkisalmen lähelle Vahtiniemeen. Päälystö meni hevosella, mutta miehet hiihtivät matkan Laatokan jäätä pitkin 20 – 30 asteen pakkasessa. Myös lunta oli riittävästi. Mieheni tuli illalla ennen lähtöään käymään kotona. Lähdin viemään häntä iltamyöhällä Lapinlahdelle, josta auton piti heidät noutaa ja viedä Käkisalmeen. Kuljetusta ei kuitenkaan ilmaantunut, vaan he joutuivat hiihtämään vielä yli 10 km:n matkan Kurkijoen kirkolle. Sieltä heidät kuljetettiin kuorma-autolla määränpäähänsä Vahtiniemeen. Siellä he sitten olivatkin sodan loppuun saakka. Tosin vihollinen ei kertaakaan tullut Laatokan kautta Suomeen. Iso joukko miehiä oli tavallaan turhan takia saaria vahtimassa. Mutta sitä ei etukäteen

kukaan tiennyt. Vain kerran mieheni pääsi sieltä lomalle koko aikana.

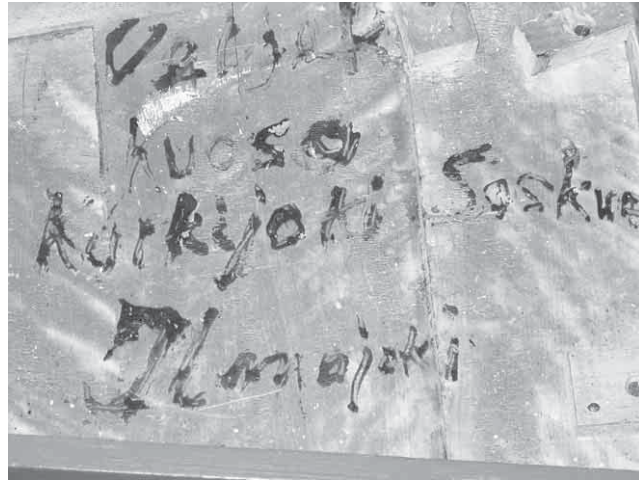
Kaupunkia, rautateiden risteysalueita ja kaikkea mahdollista pommitettiin taukoamatta. Tuuria oli, että itse en ollut kesken pommitusta kertaakaan Talvisodan aikana. Maaliskuussa 13. päivänä 1940 tuli lopulta rauha. Luovutetulta alueelta piti lähteä viikon sisällä. Sodanaikaisilta kyläpääliköiltä tuli sana, että talot tuli tyhjentää ja mukaan sai ottaa kaikki mitä halusi. Vanhukset ja lapset lähetettiin ensin pois. Kirkolta porukka vietiin Elisenvaaran asemalle ja pakattiin junaan. Määränpää oli sillä hetkellä tuntematon.

”Naapurin isäntä tuli ne lopettamaan ja veloitti siitä lystistä vielä ampumispalkkionkin - se siitä naapurivasta.

Naiset jäivät kotiin pakkaamaan tavaroita ja järjestämään eläimiä matkaan. Lehmille ja hevosille laitettiin nahasta tehdyt nimilaput kaulaan. Meillä oli viisi sikaa, viisi vasikkaa ja toistakymmentä paksussa villassa olevaa lammasta sekä kymmenkunta kanaa. Kaikki jouduttiin tappamaan ja jättämään pihamaalle. Naapurin isäntä tuli ne lopettamaan ja veloitti siitä lystistä vielä ampumispalkkionkin - se siitä naapurivasta. Piikatyttö lähti lehmien kanssa maantietä pitkin kohti Savonlinnaa. Matka sujui vaihtelevalla menestyksellä. Osa karjasta kuoli matkalla tai jouduttiin muuten lopettamaan. Matkan varrelle jäi siten viholliselle varmaan riittävästi pakastettua lihaa.

Jäin yksinäni viimeiseksi hoitamaan loput tavarat. Säkittin leipäviljat ja laitoin säkkien suulle nahkaiset nimilaput. Ohrat, rukiit ja vehnät raahasin rekeen ja kuljetin meijerin tiehaaraan, josta ne piti kuljettaa edelleen yhteiskuljetuksella. Jälkeenpäin urakka tuntui mahdottomalta, olin yksin tehnyt koko työn. Oma elopainoni siihen aikaan oli tuskin 50 kiloa. Vielä piti laittaa huonekaluihin nimet ja osoitteet. Ne vein Turkulaisenkalterille, joka oli aukio Kurkijoen apteekin ja meijerin välissä. Ne piti sieltä toimittaa eteenpäin. Muun koti-irtaimen pakkasin patjapusseihin. Siellä olivat sulassa sovussa perheraamattu ja suomenlippu sekä muut pikkutavarat. Jälleen hinasin koko lastin tienvarteen. Ajelureenkin vein sinne, eikä sitä sen jälkeen enää nähty.

Edellisenä iltana ennen lähtöäamua tuli naapurin

Osoite tuolin alla kertoo lähtökiireistä, nimilappuihin ei ollut luottamista. Määränpää oli kuitenkin tiedossa jo toisella kertaa.

poika lomalle ja toi mieheni kirjeen. Kirjeessä hän neuvoi minua valjastamaan hevosen parireen eteen ja lastaamaan tavaroita kyytiin niin paljon kuin mahdollista. Tein työtä käskettyä ja kokosin rekeen mahdollisimman paljon tavaroita kuten tärkeimmät astiat ja vaatteet. Kävin vielä hakemassa tienvarresta takaisin lipaston ja hetekan patjoineen. Se oli viisaasti tehty, sillä muita tavaroita ei sen koommin nähtykään. Lopuksi kävin vielä hakemassa kotoa 2-vuotiaan varsan mukaani. Nälkäkin oli, mutta ruokaa ei ollut jäänyt juuri lainkaan leipää lukuun ottamatta. Niin jäi talo tyhjilleen, ovat aukinaisina. Kellariin jäivät perunat ja hillot. Pihalle lopetetut eläimet ja kaurat aitan salvoon, koska säkit loppuivat kesken.

Menin naapuriin viimeiseksi yöksi. Aamulla kello kuusi lähdettiin matkaan. Meitä oli kolme perhettä. Yritin laittaa varsalle päitset päähän ja sitoa sen emonsa suitsiin kiinni. Eihän siitä mitään tullut. Eläin ei ollut sellaiseen tottunut ja niin se jäi juoksemaan vapaana emonsa rinnalla. Matkalla ajoimme Alhon kylään, Pölkin taloon. Siellä lepuutimme hevosia ja saimme talosta ruokaa ja kahvia. Pyysin miehiä sitomaan varsan kiinni, mutta he eivät suostuneet – sanoivat hevosen kulkevan vapaana paremmin. Yksi miehistä tuli reen viereen, otti kuormasta lasisen pyykkilaudan ja iski sen koivun kylkeen hajalle. Kommenttina sanoi, että perkelettäkö sinä tällä teet. Kaikilla oli paha olo ja johonkin se oli purettava. Tosin pyykkiä pestään vieläkin, vaikka eletään 90-lukua.

”Niin jäi talo tyhjilleen, ovat aukinaisina. Kellariin jäivät perunat ja hillot.

Jatkoimme matkaa Parikkalaan ja ilta alkoi jo hämärtyä. Korkean mäen päällä näimme talon. Menimme kysymään sieltä yösiijaa. Talossa oli ennestään jo naisia, jotka kuljettivat karjaa. Naisilla oli toraa keskenään ja emäntä sanoi, että voitte jäädä jos riitapukarit lähtevät. Asiasta ei päästy yksimielisyyteen, joten jatkoimme matkaa seuraavaan taloon. Pääsimme lopulta taloon, jossa jo

oli Räihävaaran ja Savojan kylän naisia lehmiseen. He olivat majoittuneet navettaan. Me saimme tuvan nurkasta pelkältä lattialta yöpymispaikan. Talossa oli vain emäntä kahden pienen lapsen ja vanhan vaarin kanssa. Olimme edelleen luovutetun alueen puolella. Pyysimme talosta heinää. Saimme sitä, mutta maksua vastaan. Aamulla jatkoimme matkaa. Puolilta päivin tulimme uuden rajan tuntumaan lähelle Parikkalaa. Tulimme taloon, joka oli vauraan näköinen. Isäntä tuli vastaan ja pyysi ajamaan pihalle. Siellä oli hevosille heinää ja vettä. Isäntä kehotti meitä menemään tupaan, jossa odotti ruoka ja kahvi – maksua ei pyydetty mistään. Oli vielä inhimillisyyttäkin jäljellä. Myöhemmin joutui myös tämän talon väki muuttamaan pois, koska he asuivat aivan rajan vieressä.

Matkamme jatkui Parikkalan kirkolle. Ennen kirkonkylää tulimme isolle tielle, jossa kulki autoja. Sotapoliisit tulivat vastaan ja ottivat irrallaan juosseen varsan kiinni. Varsa vietiin erään talon pihaan. Menin perässä itkien ja rukoillen heitä antamaan sen takaisin. Vastaukseksi sain, että varsasta olisi vain häiriötä. Sinne se jäi Lahdenkylään. Tulimme sitten Särkisalon kylään ja taas uuteen ta-

loon, jossa ennestäänkin oli evakoita iso joukko. Talon väki veloitti meitä kaikista mitä käytimme, liedestä, yöpymisestä ym. Helppo oli käyttää toisten hädänalaista tilaa hyväksi, olihan se hyvä bisnes. Tämän talon omistajien ei tarvinnut muuttaa pois, koska he olivat paremmalla puolella rajaa. Tässä pysähdyspaikassa kuorma keveni kaksilla suksilla ja pienoiskiväärillä. Joltain varmaan puuttuivat juuri nämä välineet – tilaisuus teki varkaan.

Aamulla jatkoimme matkaa ja illalla saavuimme Savonlinnaan. Soitin matkalta Niemelän kartanoon ja pyysin heitä viemään sanaa sisarelleni, joka asui Nojamaan kylässä. Näin löytyi varma kortteeripaikka. Siellä olivat myös vanhempani ja muita sisarusiani. Viimeisestä aterista oli taas aikaa tois-

”Isäntä kehotti meitä menemään tupaan, jossa odotti ruoka ja kahvi – maksua ei pyydetty mistään.

ta vuorokautta. Kyllä ruoka maistui. Mieheni pääsi myös pian lomalle ja tuli meitä tervehtimään. Viivyimme siellä muutaman päivän. Tavarat jäivät Savonlinnaan ja hevonon myytiin. Jatkoimme matkaa Jyväskylään. Siellä kokoonnuimme ensin kaupungintalolle, josta meidät majoitettiin kirkon penkeille nukkumaan. Taisipa joku nukkua alttarillakin. Aamulla meidät lastattiin autoihin. Toiset lähtivät Karstulaan toiset Viitasaarelle. Jouduimme sisareni kanssa Viitasaarelle menevään autoon. Mukana oli vaatteita ja vähän muita henkilökohtaisia tavaroita sekä ämpärillinen lehmälihaa. Auto vei meidät Viitasaaren kirkonkylän koululle. Siellä meidät myytiin kuin lehmät karjamarkkinoilla evakoiksi taloihin. Meidät vietiin 6 km päähän Keihärkosken kylän koulul-

Iloa ja surua. Iloinen ilme kertoo onnellisesta perhetapahtumasta. Suruhuntu on siksi, että isoisäni herastuomari Juho Lötjönen menehtyi evakkoretken koviin koettelemuksiin 21.12.1941.

Koulun rappusilla sota-ajan perhe. Isä oli päässyt lomalle.

le. Täällä meitä oli vastassa talon väki hevosineen. Talo, johon pääsimme, oli vauras. Heillä oli mm. oma mylly. Majoituimme palkollisten taloon eli piharakennukseen, jossa myös mylläri asui.

Meitä oli viisi nuorta naista. Muut olivat naimattomia, minä yksin akkaihminen. Kaikki olimme alle 25-vuotiaita. Talosta saimme perunaa, maitoa, voita ja leipää. Viivyiimme siellä vain viikon, koska sisareni sanoi, ettei viihtynyt ja halusi jatkaa matkaa. Pehtoori valjasti hevosien ja ajoi meidät takaisin Viitasaaressa kirkolle. Kirkolla tapasimme yhden sisaristamme, joka kortteerasi poikansa kanssa kahvilaleipomoon yläkerran huoneistossa. Jäimme sinne viikoksi.

Taas jatkoimme matkaa ja palasimme Jyväskylään. Kävimme Äänekoskella ja Laukaassa. Näin etsimme tavaroitamme ja omaisiamme, koska emme tieneet, missä kukin oli. Jyväskylää menimme takaisin Savonlinnaan tarkoituksenamme mennä sisaremmen luo. Siellä odotti yllätys. Kaupunki oli muuttunut sotatoimialueeksi. Otimme asemalta auton, jolla piti jatkaa matkaa. Matkalla kuitenkin sotapoliisi pysäytti meidät ja vei saman tien poliisiasemalle. Syy oli se, ettei meillä ollut minkäänlaisia henkilöpapereita. Paperit laitettiin kuntoon ja määränpäähämme pääsimme oikein valtion kyydillä. Oli jo puoliyö, kun vasta saavuimme perille.

Sisaren perheessä sitten odoteltiin miehen pääsyä siviiliin. Hän tulikin, mutta lähti taas pian takaisin linnoitustöihin Puumalaan. Kun se työ loppui, lähdimme taas vähine tavaroinemme. Nyt kohteena oli Petäjävesi. Petäjävedellä asuimme Hohtin hotellissa ja etsimme asuntoa. Saimme radan varressa olevasta talosta huoneen, jossa oli vain yksi pystyuuni. Ostimme pienen lieden majapaikkaamme ja niin asuimme siinä huoneessa koko kesän ja syksyn. Itsenäisyyspäivänä -40 muuttimme Keuruulle. Mieheni sai sieltä ulosottomiehen toimen ja muutimme asumaan Isojärven koululle alakoulun opettajan huoneistoon. Asuntoomme kuului keittiö, kamari ja lämmin eteinen. Korieläimiäkin oli talon puolesta, sillä lutikoita oli kuhisemalla joka paikassa. Oli meillä yksi lehmäkin, jonka olimme löytäneet Äänekoskelta. Esikoisemme syntyi keuhkokuumeella -41 ja Keuruulla asuimme vielä vuoden sen jälkeen. Sitten alkoi paluu takaisin Karjalaan.

Tämän matkakertomuksen on kirjoittanut Pirkko-Liisa Keipi (o.s. Kuosa, 1949 – 2000) äitimme Anna Kuosan (o.s. Lötjönen 1915 – 2000) 1990-luvulla sanelemasta nauhoitteesta. Kommentteja ym. palautetta toivoen:

Osmo Kuosa Hurtinkatu 5 B 6 20610 Turku, okuosa@gmail.com

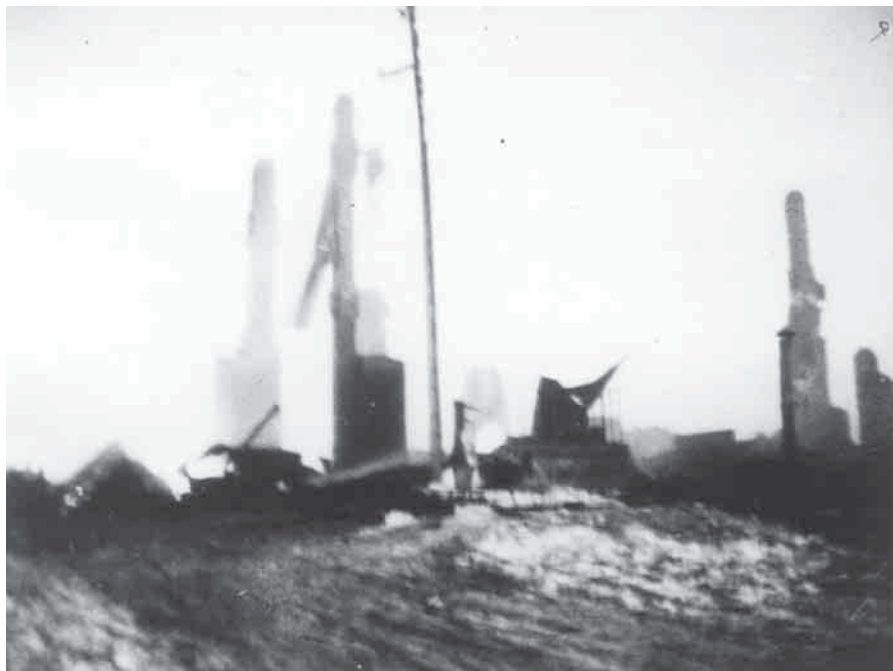
Talvisodan 105 päivää

30.11.1939 Talvisota alkaa neuvostoliiton hyökkäyksellä Suomeen klo 6.50
30.11. Hiitolan asemaseutua pommitetaan.
1.12. Hallitus eroaa, Ryti uuden hallituksen johtoon.
1.12. Neuvostoliitto perustaa Terijoen hallituksen, jota johtaa Otto Ville Kuusinen.
4.12. Molotov torjuu Suomen neuvottelutarjouksen.
6.12. Neuvostoliiton hyökkäys alkaa Taipaleella.
11.12. Neuvostoliitto aloittaa hyökkäyksen koko Kannaksen puolustusasemaa vastaan.
17.12. Summan taistelut alkavat
14.12. Kansanliitto erottaa Neuvostoliiton jäsenyydestään.
21.12. Elisenvaaraa pommitetaan ensimmäisen kerran.
21.12. Stalin täyttää 60 vuotta.
25.12. Elisenvaaraa ja Käkisalmea

pommitetaan.
26.12. Pahin Talvisodan aikainen pommitus Elisenvaaraa – 16 kuoli.
4.1.1940 Raatteen tiellä alkaa päähyökkäys
5.1. Ruotsi ja Norja vastaavat kieltevästi Länsivaltain tekemään yhteistyötarjoukseen Suomen auttamiseksi.
8.1. Hella Wuolijoki saa ulkoministeriltä tehtäväkseen tunnustella rauhanmahdollisuuksia Neuvostoliiton Tukholman suurlähettilään Kollontain kanssa.
12.1. Lounais-Suomea pommitetaan, mm. Turkua pomittaa 36 konetta.
14.1. Wuolijoki tapaa Kollontain Tukholmassa.
17.1. Talvisodan kylmin päivä, Elisenvaaraa -41 °C, Koivistolla -45°C
29.1. Molotov ilmoittaa Neuvosto-

liiton olevan valmis keskustelemaan rauhasta.
2.2. Summassa jatkuvia hyökkäyksiä Neuvostoliiton puolelta.
3.2. Viipuria pommitetaan, mm. tuomiokirkko saa vaurioita.
5.2. Neuvostoliitto hylkää Suomen rauhanehdotuksen.
11.2. Taipaleen taistelut kiihtyvät, päivän aikana 40 – 50 000 kranaattia etulinjaan.
12.2. Suomi saa Neuvostoliiton rauhanehdot.
16.2. Suomalaiset vetäytyvät Kannaksella väliaseisiin.
19.2. Elisenvaaran asema tuhoutuu pommituksessa.
21.2. Jään paksuus Viipurinlahdella on 75-85 cm.
23.2. Suomi saa Neuvostoliitolta ankarat rauhanehdot.
24.2. Ruotsi, Norja ja Tanska päättävät pysyä puolueettomina, eivätkä anna Suomelle sotilaallista apua,

eivätkä liittoutuneiden joukoille läpikulkulupaa Suomeen.
27.2. Mannerheim antaa käskyn vetäytyä karjalan Kannaksen väli-aseista
29.2. Suomen hallitus päättää aloittaa rauhanneuvottelut.
8.3. Rauhanneuvottelut alkavat Moskovassa.
11.3. Suomi hyväksyy rauhanehdot.
13.3. Rauhansopimus allekirjoitetaan Moskovassa klo 1.00 ja se astuu voimaan samana päivänä klo 11.00.
13.3. Sallassa taistellaan vielä klo 14.00
13.3. Suomen lippu lasketaan Viipurin linnan salosta klo 15.40.
13.3. Suruliputus koko maassa rauhanheitojen tultua julki.
13.3. Talvisota päättyy.
Lähde Eino Vepsän artikkelit Kurkijokelainen 2002-2003

Elisenvaaran asema palaa 19.2.1940. Valok. Taisto Hannus, jälj. R.Hakulinen/Kurkijokimuseon kokoelma.

Pommituksia piilossa, takana Rauni Kurri ja Aino Kyytinen, molemmat rautatien kirjureita. Valok. Heikki Poutanen, jälj. R. Hakulinen /Kurkijokimuseon kokoelma

Kurkijokelainen N:o 7 Maaliskuu II 1950

Kymmenvuotismuistelmia ja tulevaisuuden toiveita

Kukapa meikäläisistä ei muistaisi maaliskuun kolmatta päivää, kymmenen vuotta sitten. Kukapa ei muistaisi sitä selkäpiitä karmivaa totuutta, jonka silloinen ministeri Väinö Tanner radion välityksellä meille ilmoitti. Puheessaan hän ilmoitti kansalle tietäväksi ja toteutettavaksi tuon historiassa ainutlaatuisen totuuden, totuuden, joka riisti neljäntasadaltatuhannelta ihmiseltä kätensä työt; ja se riisti heiltä kodit.

Se oli suorastaan tyrmistyttävä aamupäivä, vaikkakin jotain sellaista oli puolittain odotettukin, mutta tuo ikimuistettava puhe oli sittenkin paljon pahempaa, kuin meistä kukaan uskalsi ajatellakaan. Marssihan

omana pitämäämme maakuntaan vieras armeija; marssi maakuntaan, joka oli ollut meidän, mutta joka ei sitä nyt enää ollut. Se marssi kauniiseen maakuntaamme, sen koteihin ja pihoihin, mutta se tapasi sen tyhjänä.

Sotien jälkeenkin ei ole ollut millään lailla harvinaista, että rajat siirtyvät milloin minnekin päin, mutta asukkaat jäävät yleensä paikoilleen. Nyt ei meillä ollut minkäänlaista mahdollisuutta paikoilleen jäämiseen, sillä ovathan käsityksemme oloistamme ja yleensä inhimillisistä oikeuksista ja onnellisista oloista naapureittemme käsityksiin verraten niin paljon erilaiset. Lieneekö kukaan kerinnyt edes kunnolla

päästämään mieleensä sellaista ajatusta, että jäisi paikoilleen toivuttuaan ensimmäisestä pelästyksestään, alkoi kiireesti ajatella tavaroihtensa pakkaamista, siinä laajuudessa miten keneenkin oli mahdollisuuksia. Toiset olivat kauempana kulkuteistä ja toisilla olivat mahdollisuudet muuten pienemmät, mutta yksi oli jokaisella päämäärä: Pois, pois mitä kiireemmin jokainen.

Paljon olemme tuon aamun jälkeen nähneet suuria suruja, joskin olemme saaneet kokea pieniä ilojakin, mutta ihme on, että sellainen kansa kuin suomalaiset ovat vielä yleensä olemassa kansojen joukossa. Mutta tuo ihme on tapahtunut; olemassa vielä olemme

tuon kymmenvuotisen taipaleen jälkeen ja elämme pahimmista vaurioista elpyneenä kansana kansojen joukossa.

Mutta kukas tietää, minäkö yllätyksiä meidän varrellemme on vielä varustettuna. Ovatko nuo yllätykset meille mieluisia, se on meiltä jokaiselta salattuna. Onko huominen taivaanranta raskaitten myrskypilvien peitossa, vai koittaako pitkäaikaisten epävakaiden ilmojen jälkeen uusi ja entistä kauniimpi huomen? Saako paljon kärsinyt kansakuntamme ja heimomme kokea tämän raskaan rakennusvaiheen jälkeen rauhallisen ja siunausrikkaan ajanjakson?

Suokoon Toivon Herra, että unelmamme täyttyisi,

että työmme ja touhumme ei hiekkaan valuen hukkaan joutuisi, vaan runsaan hedelmän kantaisi. Että nuo pellot, jotka pitkän odotuksen jälkeen olemme omaksemme saaneet, ensi alkavana kesänä jo vihdoinkin runsaan sadon aittoihimme antaisivat! Että monivuotinen vihollisemme, halla, nyt tulevana kesänä satomme koskematta jättäisi! Mutta tärkeimpänä toivomukseemme pitäkäämme me karjalaiset jokainen sitä, ettemme kukaan rakasta Karjalaamme koskaan unohdaisi, ja ettemme ainakaan yksikään karjalaisuuttamme hylkäisi. Opettakaamme tämä myöskin lapsillemme ja lastenlapsillemme!

60 Kurkijokelainen
VUOTTA SITTEN...

Laamasen evakot kävivät tutustumassa sijoitustilaansa Pietilään Alastarolla

Laamasen suvun evakkotaival kulki Viipurin Sorvalista Alastarolle aluksi Tammiaisten koululle, josta Pietilän tilan isäntä nouti heidät kotiinsa. Pari vuota vierähti tilalla, jonka vieraanvaraisuudesta jäi hyvät muistot, sitten tuli muutto Helsinkiin. Yhteys Alastarolle jatkui 1970-luvulle. Alkuvuodesta Laamasen sisarukset vierailivat tilalla, muistelivat menneitä ja tutustuivat tilan nykyiseen toimintaan.

Tutkiessani Laamasen sukua, oli joka käänteessä esillä evakkotaival ja muistorakas Pietilän tilaan - paikkaan, jossa asuivat lapsuus- ja nuoruusvuosina.

Joukko koostui Ilmari (1903-72) ja Selma (1903-78) Laamasen elossa olevista lapsista – Martti (*1927) ja Veikko Laamanen (*1936), Anna-Liisa (*1932) Kivi ja Hellin (*1939) Kukko. Matkassa olivat mukana Veikon ja Hellinin puoliset. Lapsista Aune Nieminen (1930-96) ja Kaarina Karlsson (1925-2005) ovat jo siirtyneet tuonpuoleiseen.

Evakkotaipaleelle lähdettiin Viipurista

Evakkotaival alkoi Viipurin Sorvalista, kuten niin monella muullakin karjalaisella kesän 1944 suurhyökkäyksen alkaessa, kiireellä ja rytinällä. Tavaraa ei paljon mukaan pystytty ottamaan, sinne niitä jäi Sorvaliin, 2 katu 32, portin viereen, osa tuki tuli jälkitoimituksessa mm. Singerin ompelukone, josta mummoni muisti aina mainita.

Ilmarin isä, Martti ”Ukko” Jaakonpoika Laamanen (1870-1944), oli haudattu huhtikuussa 1944 Sorvalin hautausmaalle. Tuo Hiitolan Laamasista kasvanut Kurkijoen poika, joka oli kulkenut Räisälän ja Kilpeenjoen kaut-

ta Viipurin Sorvaliin, kerkisi käymään talvisodan alkaessa evakossa, mutta viimeinen evakkotaival jäi tekemättä. Vaimonsa Liisa (1879-1953) (os. Pohjalainen) päätyi evakkona Rekolaan ja kulki taipaleen miniöittensä kanssa. Eipä tiennyt Liisa-mummo siinä vaiheessa, että myös Räisälän Särkisaloon osuuskassa siirrettiin Säky-lään, miehensä Martti kun oli sitä perustamassa 1906.

Hässäkkään se evakkotaival oli kertomusten mukaan; Martti oli jo työelämässä ja saapui kokoon-tumisaikalle Simolaan omia teitään, Kaarina, Aune ja Hellin kulki äitinsä mukana, Veikko oli sotalapsena Ruotsissa (1944-47) ja Anna-Liisa lähti kävellen evakkoon Räisälän Myllypellolta, kun oli siellä kesäpiikana ja päätyi Kauhajoelle, josta äitinsä pääsi muutaman kuukauden päästä hakemaan Alastarolle mutta syksyllä oltiin kaikki koolla Alastarolla.

Laamaset sijoitettiin Alastarolle, suurin osa viipurilaisista Lahden seudulle

Epäselvää on miksi Viipurin Sorvalissa kirjoilla olleet Laamaset sijoitettiin Alastarolle, suurin osahan Viipurilaisista koottiin Lahden seudulle. Kohtalo johdatti, niin se on todettava.

Alastarolle saapuneet evakot olivat kokoontuneet Tammiaisten koululle, josta Pietilän Paavo (1900-83), joka silloin oli isäntänä, otti Laamasen katraan mukaansa. Tilaa emännöi Paavon vaimo Elsa Pietilä (1902-76).

Laamaset eivät olleet ainoat evakot Pietilässä, vaan paljon niitä oli eri aikoina ja myös inkeriläisiä, joiden kohtalona oli joukkokuljetus pois sinne jonnekin. Matti tiesi kertoa, että kaikkiaan siirtokarjalaisia oli heille sijoitettuna eri aikoina n. 30.

Kootessani sukumme vaihteita, olen voinut todeta mm. Selman ja äitini – Kaarinan – haastatteluista, että Pietilät antoivat hyvän ”kodin”, josta käsin pystyttiin siirtymään uusille sijoille. Matti-

Päättalon portailla, toinen vasemmalla on Paavo Pietilä ja edessä vasemmalla Ilmari Laamanen ja oikealla hänestä Selma Laamanen, Ilmarin vieressä Hellin Kukko, hänen viersään Pentti Pietilä, Anna-Liisa Kivi ja äärimmäisenä oikealla Martti Laamanen. Muut kuvassa olevat ovat talon väkeä ja inkeriläisiä.

kin totesi, että kahnauksia ei ollut vaikka tilat oli pienet, keittiö jaettiin yhdessä, vedet haettiin ulkoa ja lähes kaikki tehtiin käsin.

Laamaset asettuivat ensin päättalon edessä olevaan pirttiin ja vähän myöhemmin päättaloon. Lämpöiset muistot tasa-arvoisesta kohtelusta ja yhdessäolosta ovat jääneet kaikkien mieleen. Työtä tehtiin tilalla ja lapset osallistui-vat siihen myös.

Karjalanniirakat ja –paisti teki tuttavuutta talonväen keskuudessa, uudet herkut maistuivat ja opittiinhan siinä muutamia uusia sanoja puolin ja toisin – kulttuurit kohtasivat. Outoja sanoja pulppusi ja kun emäntä joulukomerosta, niin eipä karjalaisyttö tiennyt mitä sieltä toisi.

Arkirutiineihin päästiin nopeasti kiinni

Ilmari kävi Loimaalla tois-sa päivittäin pyörällä ja kun pyörästä meni kumi, niin sitten käveltiin – töihin oli päästävä.

Arkirutiineihin päästiin nopeasti kiinni ja löydettiin yhteinen tapa toimia tilalla yhteishengessä. Maidosta maksettiin, mutta muuten Paavo-isäntä antoi perunat ja työtarpeet käyttöön. Evakot olivat tilan väkeä, siinä missä muutkin.

Ilmari kävi Loimaalla tois-sa päivittäin pyörällä ja kun pyörästä meni kumi, niin sitten käveltiin – töihin oli päästävä.

Paavo Pietilä avusti Marttia ja Kaarinaa samaan työpaikkaan paikkakunnalta ja Selma hoiti navettatöitä ja sai kasvattaa omia kasvimaan anteja talon läheisyydessä, olipa lammaskin, josta tehtiin lankoja – käden taidot kun olivat Selmalla hallussa.

Kaikki – niin palvelijat, karjalaiset, inkeriläiset ja isäntäväki –, söivät samassa tuvassa ja sauna lämpeni yhteisvoimin sekä ilman suosittalon eteen jutustelemaan ajan kuulumiset. Ikimuis-toisena oli mielessä joulukun kuljettiin rekihevosella lyhtyvalon kajastaessa joulukirkkoon.

Vieraanvaraisuudesta ei ollut puutetta, oltiin yhtä suurta suomalaista perhettä – yhteisöä. ”Kun ajat ovat kovat on yhteishenki hyvä”, näin se pääteltiin, kun nuu uuden Suomen raivaajat muistelivat asutusaajan alkuaikojia.

Nuo kaksi vuotta Pietiläs-sä ovat jättäneet erittäin hyvän mielikuvan Laamasille karjalaisen asuttamisesta, isäntäväki ymmärsi oikealla tavalla, että ihmiset ovat menettäneet kotinsa, omaisuutensa ja perhe on hajallaan –Paavo ymmärsi, että oikea tapa auttaa ja tukea oli antaa asuinsija ja työtä sekä inhimillisyyttä, ottaen evakot yhteisöön mukaan.

Yhteys säilyi vuosikausia

Kävellessäni Pietilän tilalla, voin kuvitella Ilmarin ja Selman sopeutuneen sinne hyvin, olihan heillä 20-luvulla, Kilpeenjoella, iso maatila – Alahovi – ennen Sorvaliin muuttoa.

Laamasen ja Pietilöiden lapset tutustuivat toisiinsa ja kun lapset näkivät aikuisten hyvätahtoisuuden ja ystävyyden, tarttui se myös lapsiin. Koulumatkat ja leikit koettiin

yhdessä ja kerittiinpä vietämään Aunen rippijuhlat ennen lähtöä Helsinkiin.

Paavo oli usuttanut Ilmari ottamaan maatilaa Alastarolta, mutta hänen selkensä ei maatoita kestänyt, eikä Selmakaan ollut innokas aloittamaan maatilaperustamista, vaikka maatilalla tyttö Vuokselasta olikin – Helsinkiin oli jo kokoontunut muuta sukua ja siellä oli työtä tarjolla.

Laamaset siirtyivät 1946 Helsinkiin ja sijoittuivat Kallioon toiselle Linjalle. Yhteys Pietilöihin ei katkenut. Isäntäväki vieraili Helsingissä ja olivat läsnä Anna-Liisan häissäkin ja Hellin vietti kouluajanaan lomaviikkoja Pietilässä.

Muutamia kertoja Laamasen perillisiä kävi Pietilöillä, mutta 70-luvun puolesta välin yhteys hiipui. Uuden sukupolven aika keskittyi omaan tulevaisuuteen ja lasten kasvattamiseen, mutta kuten niin usein, niin aika palaa muistoihin joukko koki erittäin miellyttävän vierailun Pietilän tilalla.

Vierailu vuosikymmenten jälkeen

Tilan vanhaisäntä ja -emäntä ottivat meidät avosylin vastaan. Vaikka Matti olikin nuori poika tuohon aikaan on hyvät muistot jättäneet hänellekin mieleen. Matti piti vierailun aikana erittäin hienon kuvauksen ajasta, jolloin evakot otettiin vastaan Pietilään, ja kertoi tilan kehittämisen sekä Alastaron kunnan nykypäivästä. Tarinaa riitti ja vieraat totesivat Matin osaavan kertoa juttuja samaan malliin, kuin aikoinaan isänsä Paavo Pietilä. Emäntä, Anja Pietilä, oli valmistanut maittavan kalakeiton ja ennen kakkukahveja Matti viihdytti laulamalla vieraille laulun.

Karjalaisethan eivät tule kylään tyhjin käsin, joten toimme tullessamme kiitoskirja siirtokarjalaisista auttaneille, Juuret Karjalassa -kirjan ja tietysti kahvipaketin.

Kahvin lomassa ihmeteltiin aikaa, jolloin n. 430 000 henkilöä asutettiin muutamassa kuukaudessa ympäri Suomea ja sen aikaisilla välineillä sekä menetelmillä pystyttiin pääosin paikallistamaan missä kukan liikkuu ja minne on sijoitettu, mutta tänä päivänä muutaman tuhannet maahanmuuttajan asuttamisesta on saatu byrokraattinen ja kallias prosessi.

Paljon oli tarinaa puolin sekä toisin ja mukava nähdä miten yhdessä eläydyttiin aikaan, joka joskus elettiin. Oli hienoa saada Matilta vierailun jälkeen puhelu, jossa hän esitti kiitokset vierailusta – niin saivat vieraat ja isäntäväki nuoruuttaan takaisin hetken ajan.

Tilan nykyinen isäntä, Simo Pietilä, antoi kiireellisen yrittäjän aikansa vieraille ja esitelmöi siipikarjatilaa arjesta ja niistä ongelmista sekä haasteista, joita yrittäjällä on. Olihan tilaa kohdannut suuri murhe, kun pilaantuneen rehun johdosta koko tila pantiin puhdistukseen ja uudet tiput tilalle. Tila on kehittynyt valtaiseksi tuotantolaitokseksi ja siinä oli evakoilla ihmettelemistä.

Iltapäivä alkoi jo hämärtä, kun teimme kierroksen tilalla Matin johdolla. Vanha rakennus, jossa Laamaset asuivat, oli vielä pystyssä samoin tuki päätalo. Pakkasta ei ollut tietoaakaan, kun lämmin tunnelma muistojen myötä oli evakoista aistittavissa.

Vanha navetta, jossa Selma hoiti karjaa, löytyi päättalon vierestä ja pienuudessaan se konkretisoi vanhoja aikoja suhteessa nykyiseen. Ei ollut enää sikoja eikä hevosia, jotka 40-luvulla olivat suurin elikkomäärä lehmien lisäksi.

Kiitokset Pietilän talolle muistorikkaasta vierailusta ja kiitokset siitä ajasta, jonka Laamaset saivat viettää tilalla jouduttuaan jättämään kotinsa Karjalaan.

Simo Karlsson (Kaarina Karlssonin nuorin poika)

Kuva Matti Pietilän kotoa, jossa taustalla näkyy maalaus talon päära-kennuksesta. Istumassa edessä Matti ja Anja Pietilä. Takana vasemmalla istumassa Martti Laamanen, Kirsti Laamanen, Veikko Laamanen ja seisomassa Anna-Liisa Kivi, Hellin ja Mauri Kukko.

Tapahtumienjärjestäjien iltamat Loimaalla

Lähes kolmekymmentä tapahtumien järjestäjää Loimaan seutukunnan alueelta kokoontui Vihreän Kolmion matkailualueen ”Maaseudun kulttuurista vetovoimaa matkailulle” -hankkeen järjestämiin iltamiin Loimaalla 9.2. Mukana oli myös kurkijokitaustaisia henkilöitä, jotka halusivat saada tietoa omiin tapahtumiinsa liittyvistä uusista mahdollisuuksista.

Iltamien tarkoituksena oli kertoa Vihreästä Kol-

miosta tapahtumanjärjestäjien yhteistyökumppanina, kertoa Vihreän Kolmion ja hankkeen toiminnasta sekä kartoittaa tapahtumanjärjestäjien toiveita siitä, millaista tukea voimme tapahtumanjärjestäjille tarjota. Illan aikana haluttiin antaa lisäpotkua tapahtumanjärjestäjien työlle sekä lisätä verkottumista eri toimijoiden kesken.

Vihreä Kolmion hankesihteeri Päivi Kaijula kertoi, että matkailuhankkeen

tarkoituksena on nimensä mukaisesti siis ammentaa maaseudun kulttuurista vetovoimaa matkailun käyttöön. Viime syksynä on mm. tehty tuotekehittelyä ja nyt pidetyn tietoiskun aikana haluttiin korostaa alueemme hyvien tapahtumien runsautta. Tapahtumat ovat alueellemme matkailullisesti tärkeitä, sillä ne houkuttelevat alueellemme matkailijoita. Tärkeäksi koettiin yhteistyön aloittaminen eri tahojen kesken.

- Usein käy niin, että voimme omasta mielestämme kokea jonkin asian arkipäiväiseksi tai jopa tylsäksi. Matkailija sitä vastoin saattaa nähdä sen kiinnostavaksi tai elämyksistä tuottavaksi. Hankkeen tarkoituksena on nostaa matkailijoiden tietoisuuteen tapahtumia ja asioita jotka voitaisiin tuotteistaa, totesi Päivi Kaijula.

Illan aikana mukana olleilta tiedusteltiin millaisia jatkotoimenpiteitä he haluaisivat, jotta alueella olevista tapahtumista voitaisiin muodostaa konkreettisia tuotteita ja saada niille näkyvyyttä sekä matkailijoita. Vihjeeksi niille Kurkijoke-

Vihreän kolmion järjestämissä Iltamissa oli kolmisenkymmentä tapahtumienjärjestäjien ja yhdistysten edustajaa. Aika monta Kurkijokistakin oli mukana.

laisen lukijoille, jotka ovat mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia Loimaan alueella, että kevään aikana kannattaa seurata Vihreän Kolmion tiedotusta liittyen myös muihin vastaavanlaisiin infotilaisuuksiin. Mikäli ette vielä ole Vihreän Kolmion sähköpostitiedotuslistalla, kannattaa ottaa yhteyttä matkailutoimistoon.

Kaijulan Päivi on tautaltaan kurkijokinen ja hänen isoäitinsä oli Kurkijoen Vehviläisiä. Päivi kertoi, että

lapsena hän vietti usein pitkiäkin aikoja mummolassa ja oppi isoäitinsä opastuksella tekemään maan mainioita ja niitä ihan oikeita karjalanpiirakoita. Mielessään hän jopa leikkimielisesti kilpaili isoäidin kanssa piirakan rypytystä.

- Vaikka kuinka nopeasti olisi niitä yrittänyt rypyttää, niin isoäiti oli aina nopeampi, Päivi totesi.

Tapahtuman järjestäjinä toimivat Vihreän Kolmion hankesihteeri Päivi Kaiju-

la, matkailusihteeri Minna Ruuhi sekä matkailuasiamies Ulla Kaskiluoto. Tilaisuus oli yksi tältä erää Ullan viimeisimmistä, sillä hänen 15 vuotta kestänyt työrupeamansa Loimaan alueen matkailun kehittäjänä sekä keulahahmona päättyi 19.2.2010. Nyt Ulla voi keskittyä viettämään hyvin ansaittuja eläkepäiviä, ja ilmeisesti nyt ne kiireet vasta toden teolla alkavat.

Teksti ja kuvat:
Jaakko Taitonen

Toiminnallinen vuosi takana

Kurkijoen Martat kutoivat yli 200 paria vauvansukkia

Kurkijoen marttojen toimintavuosi oli käytännönläheinen. Martta-Liiton tavoitteena oli lahjoittaa jokaiselle viime vuonna syntyneelle vauvalle villasukat. Kurkijoen martat neuloivat pieniä sinisiä, punaisia ja vihreitä sukkiä jaettavaksi vastasyntyneille.

Kurkijoen marttojen toiminta jakautuu viiteen toimintaryhmään jäsenmäärän hipoessa 90. Jäsenmäärä on pysynyt suurin piirtein

edellisen vuoden suuruisena. Yhdistyksen puheenjohtajana toimi Marita Ventto ja yhdistyksen hallituksen muodostivat puheenjohtajan ohella toimintaryhmien vetäjät. Virallisia kokouksia pidettiin yhdeksän.

Vuoden toimintateemana oli ”Kohtauspaikkana koti”. Teema pitää suureksi osaksi paikkansa, koska marttailat ja ketjukoulutuksena toteutuva toimintaryhmien kurssitus tapahtuu jäsenten

Rohkeat ”martat ja matit” rantaretkellä Särkijärvellä

kodeissa. Kursseilla opiskeltiin mm. maustamisen saloja ja puutarhan hoitoa. Retkiä tehtiin lähelle ja kauemmaksi, rantasaunailat, metsäretket ja teatterimatkat kuuluivat oleelliseen

osana toimintaan.

Martat nähtiin myös monessa tilaisuudessa muonittajina, suurimpana muonitustapahtumana olivat Kurkijoen Pitäjäjuhlat elokuussa.

Toimintaryhmät järjestivät lisäksi omaa toimintaa. Vuoden aikana niissä maallattiin posliinia, pidettiin letukestejä lapsille ja opiskeltiin. Pöytyän toimintaryhmä järjesti jopa jumppailtoja.

Hallituksen sihteeri Eevi Kemppinen kiteytti marttojen toiminnan lyhyesti: ”Haluamme olla arkienkeleitä...” Voisiko sen kauniimmin ilmaista.

HS

”Mausta ja jätä jälki -kurssi” Kemppisellä. Loimaan seudun muistakin Marttayhdistyksistä tuli edustajia paikalle.

Hallituksen kokous Kurkijokelaisen toimituksessa, vas. Airi Pullinen, pj Marita Ventto, sihteeri Eevi Kemppinen, rahastonhoitaja Marja Tirri, Sisko Sairanen ja Marja-Leena Sätälä

Kirjoittajan esittely:

II Palkinnon voittaja

Nimi: **Irja Laukkanen**Syntymäkotikunta: **Kurkijoki**, syntynyt Äänekoskella 1941

Nykyinen asuinkunta: Parikkala

Mikä sinut innosti osallistumaan?

Poikani Antti Laukkanen, innokas sukututkija ja karjalaisuuden harrastaja, on jo aiemmin kehoitellut kirjoittamaan jälkipolvia varten. Kilpailu motivoi.

Löytyikö aihe helposti? Se oli jo muhinut mie-

lessä. Kun aikaa oli riittävästi, oli aikaa myös kypsyttellä ja karsia.

Millainen on sinun Kurkijokesi?

Esivanhempieni kotiseutu. Paikka, jossa vanhemmilta kuulemani kertomukset ja tarinat heräävät eloon. Se kiehtoo luonnonkauneudellaan. Syviä tunteita herättävä kaipauksen kohde.

Millaisista asioista haluaisit vielä kirjoittaa?

Jos pystyisin, voisin kirjoittaa Regina-mummoni elämästä.**Tuomariston kommentit:****KOTINI ON KARJALAI-SUUS** erottuu joukosta rytmitetyn, vaihtelevan, jopa yllättävän rakenteensa ja täydellisesti hallitun, rikkaan kielensä sekä aistivoimaisen ilmaissunsa ansiosta. Tarinasta välittyy persoonallista, vaikuttavaa kokemista. Se jää elämään mieleen.**Osat 1. ja 2. julkaistu edellisissä lehdissä****Kirjoituskilpailu "Uusilla asuinsijoilla"**

Tämän vuoden lehdissä tullaan julkaisemaan kaikki kirjoituskilpailuun osallistuneet kirjoitukset. Ne kertovat monipuolisesti asettautumisesta uusiin kotipaikkoihin ja oman paikan löytämisestä vieraassa ympäristössä kaukana koti-Karjalasta.

Sarjan aloittavat palkitut ja kunniamaininnan saaneet ja sen jälkeen muut hyvät kirjoitukset vapaamuotoisessa järjestyksessä.

Osa III**Kotini on karjalaisuus****Kirjoituksia evakkoon joutuneen matkalta***Taljavaaran taloa oli välirauhan aikana "Neuvostoliiton toimesta hieman reposteltu", kuten Pekka kirjoitti korvaushakemukseen. "Repostellun" talon hirret löytyivät naapurikylästä Huhtervusta, mutta niitä ei koskaan ehditty pystyttää uudelleen, vaan jatkosodan aikana Taljavaarassa asustettiin tässä väliaikaisessa mökissä. Tämä lienee ainut kuva koko perheestä mökin edessä. Korpraali Heinonenkin on päässyt lomalle sodasta.***Hallatar haastaa**

Vanhempieni sotien jälkeen hankkima Suorannan tila sijaitsee entisen Saaren kunnan, nykyisen Parikkalan Pohjasuo-nimisellä alueella. Sanotaan Saaren pinta-alasta kolmasosan olevan entistä järven pohjaa. Saari tämä ei nykytietämyksen mukaan

ole kuitenkaan ollut. Viljelysmaita on siis hankittu järviä kuivattamalla, mitä kuvaa Saaren vaakunassa ojalapio, jollaisella kuivatuskanavia kaivettiin.

Oletettavasti Pohjasuokin on nimensä mukaisesti, ellei entistä järven pohjaa, ainakin entistä suota, joka

sijaitsee kuivatusten vuoksi pieneksi kutistuneen Pienrautjärven pohjukassa. Vanhempieni tila sijaitsi kyseisen alueen laidalla, mistä syystä se lienee saanut nimekseen Suoranta.

Soisen alkuperän ja kosteuden vuoksi halla ei ollut alavilla pelloillamme

harvinainen vieras. Metsiköissämme oli alueita, jotka muuttuivat syksyisin lapsille mieluisiksi luistelulammikoiksi. Rakensimme jälle napakelkkoja, joissa nautimme vauhdin hurmasta. Riemu jaettiin tietysti naapuruston lasten kanssa. Keväisin vesi pysyi

noilla alueilla pitkään uhku- en öisin kylmää kosteutta. Lammikoiden rantamilla kasvoi sukasveja, eivätkä ne luonnollisesti puutakaan tuottaneet. Niinpä isä päätti raivata alueesta uutta peltoa.

Pellon valmistuttua viljelykuntoon siihen kylvettiin ensimmäiseksi kauraa. Sitten alkoi jännittäminen: tuleeko yöllä halla. Tuohon aikaan halla vieraili usein alkukesän öinä, ja vielä nytkin alueellamme on usein kylmempää kuin muualla lähiympäristössä, vaikka ojitusta on paljon parannettu. Muistan erityisesti illan, jona vanhempani olivat kovin huolestuneita. Halla uhkasi ja vilja oli sellaisessa vaiheessa, että kylmä saattaisi aiheuttaa sadon menetyksen. Etsittiin pitkiä ketjuja. Minulle selvisi, että heidän tarkoituksensa oli vetää ketjua toista sataa metriä pitkän viljasaran ylisiten, että he kulkivat toinen toista, toinen toista ojanpiennarta. Näin he vetivät välillään kulkevalla ketjulla viljan liikkeeseen, mikä estäisi tuhon. Toimenpidettä piti toistaa siihen asti, kunnes ilma lämpeni. Minut komennettiin nukkumaan, eikä minulla ole muistikuvaa viljan kohtalosta. Luulisin kuitenkin, että se pelastui, sillä menetys olisi varmasti aiheuttanut voimakkaita tunteita, jotka olisivat painuneet muistiini.

Monenlaista taistelua elämään sisältyi, vaikka oli-kin saatu uusi tila. Kenties tuonkaltaisilta taisteluilta olisi vältytty tai niitä olisi ollut vähemmän, jos olisi saatu asua Laatokan alueen täläläistä suotuisammassa ilmastossa. Siellä, missä omassa metsässämme kas-

voi niinipuita!

Kuolleet omenapuut

Uudessa kodissamme oli edellisten omistajien perustama puutarha, tuohon aikaan ehkä harvinaisenkin laajuudessaan ja kauneudessaan. Siihen kuuluivat omena- ja marjatarha, mansikkamaa, koristepensaita sekä taloa ympäröivät perennapenkit monine lajikkeineen. Äitini rakasti kukkia ja ahersi puutarhassa, milloin muulta työltä ennätti.

Kasvitarha perustettiin joka kevät. Sen hoito jäi minun ja veljeni hoteisiin niin pian kun tuohon työhön pystyimme. Iän karttuessa pinta-alakin kasvoi ja lajikkeet lisääntyivät. Lopulta kasvatin jo kuusentaimia-kin, mistä muistona on pi-hassamme kaksi melkoisen suurta kuusta, siemenistä kasvattamaani. Liityimme maatalouskerhoon, jossa saimme opastusta. Kerhon kautta saimme vuosittain myös siemenet. Kaalintaimet haettiin valmiina puutarhaltä, joka sijaitsi kirkolla. Minun tehtäväni oli polkea pyörällä tuo matka edestakaisin. Lisäksi sain ostaa aina myös muutamän orvokin taimen. Se kuului asiaan, vaikka rahaa ei paljoa ollut. Oli laskettu tarkkaan, kuinka moneen orvokkiin ne riittäisivät. Äitini kasvatti perennojen lisäksi myös kesäkuk-kia, joista muistan kosmoskukat, köynnöskrassit ja silkkikukat. Ne kukkivat pi-hassamme joka kesä. Niitä pyrin itsekin keväisin kylvämään ja niiden kukkiessa palaavat muistot lapsuuden kesistä.

Alkuperäisestä perennatarhasta ovat peräisin upeat vaaleanpunaiset pio-

Taljavaara ennen ja nyt. Siirrin ja Pekan häät Taljavaarassa 25.9.1932. Oikealla sama paikka 19.5.2007. Talon takana kasvaneet korkeat männyt taitavat olla yhä pystyssä.

Omenapuut kukassa Suorannan takapihalla.

nimme, joita olen suorastaan ylpeä.

Eräänä keväänä odotimme turhaan silmujen puhkeamista omenapuihin.

- Kaik ne on männeet, totesi isä lopulta.

Tullessamme uuteen kotiin, omenapuut olivat vielä pieniä. Muutaman vuoden kuluttua aloimme saada ihania omenoita omasta puutarhasta.

Puut olivat juuri parhaimmillaan, täysi-ikäisiä, mutta nuoria. Lajikkeita oli useita. Ne olivat taidolla valittu alueelle sopiviksi ja tuottivat laadukasta, runsasta satoa. Tarvittiin vain yksi ankara pakkastalvi ja omenatarhamme oli täysin tuhoutunut.

Isäni, joka oli kokenut suurempiakin menetyksiä, suri tapahtunutta kovin. Kun hän myöhemmin lämmitti tuvan leivinuunia omenapiilla, vannoin hän, ettei koskaan istuta uusia.

Hän pysyi päätöksessään, joka ei sentään sitonut jälkipolvia. Myöhemmin olemme istuttaneet monia hedelmäpuita – ja aina ne muutaman vuoden välein menettäneet talvipakkasten paukkuessa neljäkymmenen asteen tuntumassa.

Nyt puutarhassamme on kolme omenapuuta. Yksi tuotti toissa kesänä kolme omenaa, viime kesänä jo parikymmentä. Uskomme onnistumiseen tällä kertaa.

Taljavaara muistoissani

On varhainen kesäaamu. Aurinko on noussut, ruoho pihassa on pitkää ja kasteesta märkää. Seison valkoisessa punatereisessä pellavayöpaidassani helmoja kannatelle mansikkamaalla. Välillä kyykistyn poimimaan makoisa marjan, välillä seison ja tarkastelen edessäni töröttävää leivinuunia ja savupiippua.

Silloin kuulen lypsystaidien kalinaa. Äiti saapuu pihaan aamulypsyltä maitotonkkaa ja sankoja käsikärjyissä työntäen.

- No kukas se jo siel mansikoita syömäs? äiti kysyy, niin kuin pikkulapselta kysytään. Mieleni valtaa onnen ja turvallisuuden tunne. Äidin läheisyys, jokin hänen äänensävyssään, rauhaista

Irja ja aika, kun kovan onnen omenapuut tuottivat hedelmää.

kesäaamu. Voin ikään kuin aistia kaiken vieläkin, vaikka jatkoa tilanteelle muistini ei kerrokaan.

Mainitun yöpaidan muistan varmaan siksi, että se oli minulle rakas ja käytin sitä vielä vuosia myöhemmin, jolloin sen helma ei enää ulottunut maahan asti.

Vanhempieni kertoman perusteella tiedän, että seison kotimme raunioilla. Olimme saapuneet takaisin ensimmäiseltä evakkomatkalta, jonka aikana minä oli syntynyt. Taljavaaran kotitaloamme ei ollut pommitettu tai poltettu. Se oli purettu ja sen hirret löytyivät naapuripitäjän puolelta. Talon uudelleen rakentamiseen ei heti ryhdytty, vaan pihapiiriin rakennettiin pikkuruinen mökki, jossa asumista aloiteltiin. Mökistä on pari valokuvaa ja yksi elävä muisto siihenkin liittyy:

Seison mökin rappusilla ja katselen, kun isä kyntää mökistä vasemmalle avautuvalla pellolla. Isällä on yllään sotilaspusakka ja suikka. Osoitan sormella isää ja hoen: ”Iti atlatteloo, it atlatteloo...”

Isä on arvatenkin saanut työlomaa. Asunaan hänellä oli armeijan kesävaatetus, jollaisia olen myöhemmin nähnyt kuvissa ja filmeissä. Hokemastani lauseesta tuli perhepiirin juttu. Isäni muisteli sitä minulle lähes aikuisuuteen asti.

Kesäisin nukuttiin aitasaa. Meitä lapsia paimentamassa ja äitiä auttelemassa oli oppikoulua käyvä serkkuni Kirsti. Eräänä iltana nukkumaan mentyämme alkoi aitan ulkopuolelta kuulua omituista kahinaa. Välillä oli hiljaista, sitten kahina ja selvä liikehdintä jatkui.

- Se on desantti, kuiskasi Kirsti.

Olin kauhuissani. Jotain pelättävää desantin täytyi olla. Helpotus oli suunnaton, kun desantti sitten osoittautui irti päässeeksi lehmäksi.

Samaisen aitan seinustalla oli pärepino. Sen alle piilotin rakkaat leikkikaluni, punaruusuin kuvioituid posliinikannun palaset.

- Mie paan nää tän piiloo, jottei lyttän laptet löyvä!

Tämä oli äidin mielestä jonkinlainen lapsen välittämä enne, sillä tuossa vaiheessa ei hänen kertomansa mukaan vielä tiedetty, että koti on jätettävä toistamiseen.

Lähes kuusikymmentä vuotta myöhemmin pääsin jälleen tuohon muistojeni kotipihaan. Jäljellä oli talon sammaloitunutta kivijalkaa ja kohouma uunin kohdalla sekä väliaikaiseksi rakennetun mökin nurkkakiviä. Raunioiden läheisyydessä oli ränsistyneitä marja- ja ruusupensaita. Ukonhatut tunkivat voimakkaana esiin talon seinustalla joskus olleesta perennapenkistä. Siitä kuljetin iiriksiä vanhempieni haudalle, samoin kieloja, sinivuokkoja metsän reunasta. Poikani toi ruusuja ja kulleroita omaan puutarhaansa ja joitakin vuosia myöhemmin toinen poikani raparperin alkuja äitienpäiväkukiksi minulle.

Rakennusten sijainti ja pihapiiri olivat juri sellaiset, jollaisina ne muistin.

Mieheni halusi etsiä kansani nuo rakkaat kannunpalaset. Etsintämme oli turha. Ehkäpä ”lyttän laptet” olivat sittenkin ne löytäneet.

Nimimerkki

”Regina”

Naiset pärjäsivät pilkillä

Mitalisti vas. Saini Repo, Terttu Veijalainen ja Martti Repo

Loimaan Seudun Karjalaseuran talvipäivää vietettiin laskiaissunnuntaina Yläneen Pyhäjärvellä. Liekö kirpeä pakkasaamu pelotellut, kun paikalle saapui vain kolmetoista osallistujaa. Neljätuntiseen pilkkikilpailuun osallistui

kymmenen henkeä.

Kilpailujen jälkeen paistettiin makkarat ja nautittiin seuran tarjoamat ystävänpoiväkahvit.

Kolme parasta sai punamustin nauhoin varustetut mitalit kaulaansa.

Kilpailun tulokset:

1. Terttu Veijalainen	1104 g
2. Saini Repo	845 g
3. Martti Repo	444 g
4. Marjatta Poskiparta	283 g
5. Lauri Veijalainen	282 g
6. Juha Kesseli	52 g
7. Pentti Kempainen	37 g

Näkökulmia

Karjala veressä

Rajan taakse aiemmilta polvilta jäänyt kotiseutu ulottaa voimansa yllättävän pitkälle.

Oma ikäluokkani kuuluu pääosin niihin, joille kotinsa jättäneet karjalaiset edustavat pääasiassa isovanhempia tai heidän ikätovereitaan. Siitä huolimatta jokainen karjalaisjuuria omaava tietää taustastaan vähintään sen, mistä isovanhemmat lähtivät.

Aiheesta syntyy helposti myös keskustelua. Monissa illanistujaisissa puhe on josakin vaiheessa kääntynyt juuriin Karjalassa. Meille asianosaisille kun se on jotain ihan muuta, kuin kaksi haarniskan verhoamaa kättä oluttolkin kyljessä.

Karjala on ikäpolvelleni selvästi historiaa, mutta samalla se on meidän taustamme. Asia on yllättävän läheinen, vaikka omastakin perimästani puolet on umpisatakuntalaista, enkä ole vielääkään aikeista huolimatta niitä Vuoksen rantojen vehreyttä tai Laatokan laineita koskaan edes nähnyt.

Kliseisessä sanonnassa, veri on vettä sakeampaa, on kai kuitenkin jotakin perää. Tuntuu, että karjalaisuus on minussa.

Sen tietää esimerkiksi siitä lämpimästä tunteesta, kun joku puhelimessa kysyy

sukunimeni alkuperästä. Siiteet rajan taakse tulevat isän puolelta, joten seutua tunteville nimi on selvä vihje taustasta. Tunnen ylpeyttä vastatessani myöntävästi. Kyllä, Kurkijoelta.

Yleensä sama ylpeys kuultaa äänestä myös puhelinyhteyden toisessa päässä, jossa kysyjä toteaa omankin sukunsa olevan lähtöisin Karjalasta.

Meitä karjalaistaustaisia on paljon, ja meitä on kaikkialla. Maaseudun Tulevaisuuden toimituksesta löytyi pikagallupin tuloksena juuri ainakin kymmeneltä eri paikkakunnalta luovutetussa Karjalassa. Jäljet johtavat

”Tunnen ylpeyttä vastatessani myöntävästi. Kyllä, Kurkijoelta.”

muun muassa Muolaaseen, Käkisalmeen, Äyräpään, Värtsilään ja Koivistoon.

Jollakin kiehtovalla tavalla ainakin valtaosa karjalaista taustaa omaavista tuntuu kasvaneen siihen, että juuret laulun laajassa kotimaassa ovat vaalimisen arvoiset. Monet alkuaan karjalaiset tavat ja varsinkin ruokakulttuuri ovat levinneet ja pysyvästi asettuneet osaksi koko maan tapoja.

On hienoa, että maakunnan kulttuuria ylläpitävät yhdistykset jaksavat toimia

edelleen. Säilyneiden paikallislehtien, perinnejuhlien ja yhdistysaktiivien kautta löytää halutessaan tietoa edeltävien sukupolvien kotiseudusta ja sen historiasta. Hyvällä tuurilla sieltä kautta löytyy vielä myös heitä, jotka itse muistavat elämän ennen sotaa ja rajan siirtymistä.

Viimeinen läheinen kontakti omiin juuriini oli räisäläissyntyinen mummoni, joka eli 89-vuotiaaksi. Minulle hän edusti juuri sitä, mikä karjalaisuudessa kiehtoo. Iloisuus, huolettomuus, vahva murre ja rohkeus olla jotakin mieltä ja sanoa se, ovat hänen perintönsä.

Uskon, että se on karjalaisten perintö myös muille. Siirtolaiset ovat tuoneet eloa ja iloa tämän maan moneen kolkkaan, kuten tämä lehden viikonvaihdosivuilta nähdään. Kaikella kunnioituksella omaa kotimaakuntaa kohtaan rohkeuden arvella, että elämä Satakunnan laitamilla olisi ollut värittömämpää ilman karjalaissyntyisiä naapureita ja kylän miehiä sekä naisia.

Terhi Torikka

Kirjoitus on julkaistu Maaseudun Tulevaisuudessa 19.2.2010

Hymyä huuleen

Ennen taivalta taitettiin paljolti kävelen. Meidänkin ukko teki Ihojärveltä Elisenvaaraan asioilleen

päiväselään matkan, taisi tulla yhteen suuntaan lähes 30 km. ”Mitä sitä nyt kesällä ottaa hevosen karpasten syötäväksi”, oli kommentti.

Saman kylän Tuomas oli nopea kävelijä ja kerran Lopotin matkalla naapu-

rin isäntä pyysi kyytiinsä. Tuomas vastasi: ”En mie kerkii, miul on kiire.” Tämä siksi, kun kyseinen isäntä ei koskaan antanut hevosen juosta, aina oli kävelylvauhti, meni minne meni kulloinkin.

Jaakon tytär

Kuvassa kunnan luottamushenkilöitä eri vuosilta. Valokuv. Pekka Kyytinen. Kuva on julkaistu Kurkijoki sodasta evakkoon s. 364 ja Kurkijoen historia IV s. 447 sekä Kurkijokelainen 24/2009.

Julkaisun jälkeen Marjalissa Laine totesi, että kuvassa on enemmän henkilöitä kuin kuvatekstissä nimiä.

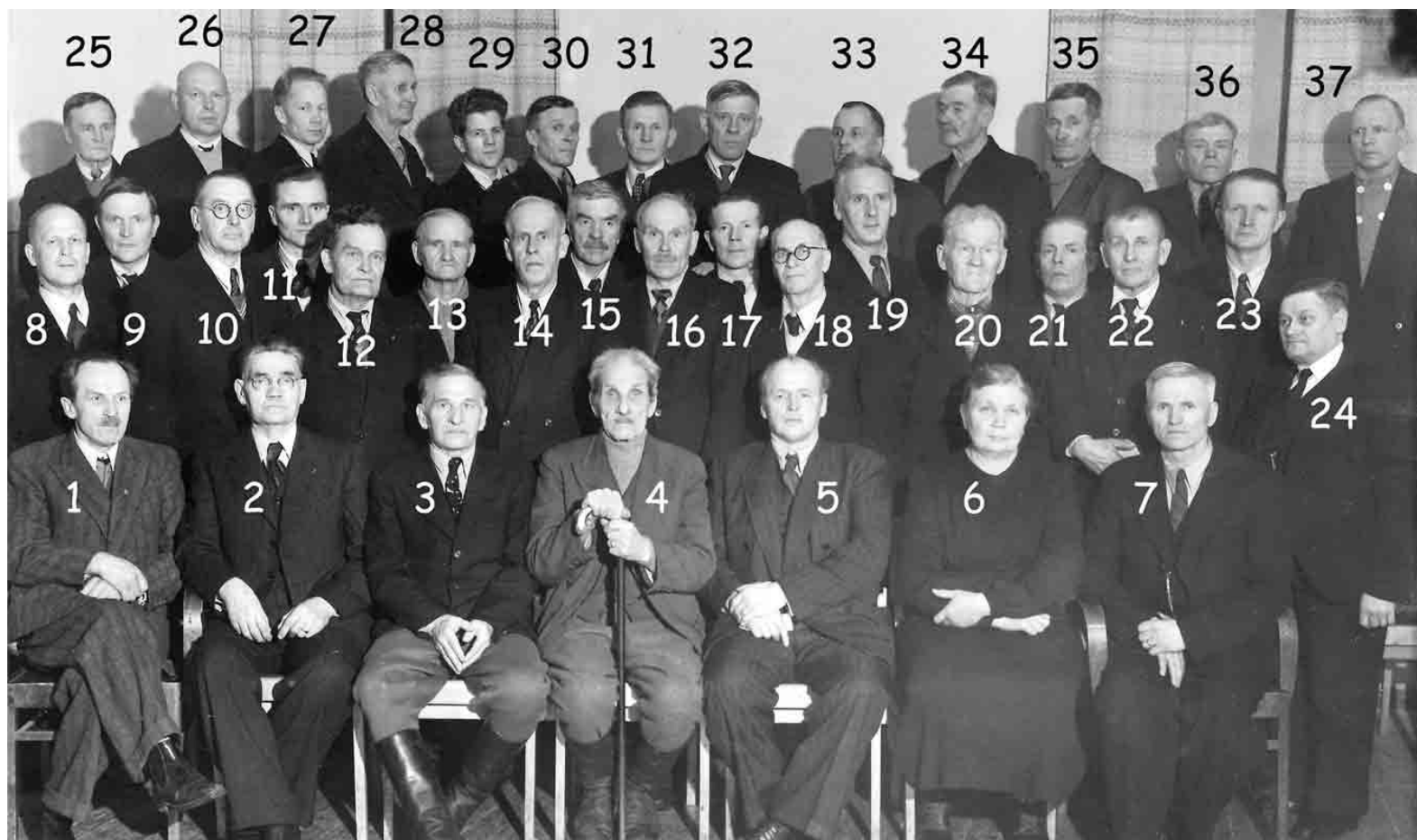
Seuraavassa luettelossa nimet ovat ”järjestyksessä”, mutta numerot on merkitty vain niiden kohdalle, jotka joku on tunnistanut.

Toivoisimme, että ilmoittaisitte toimitukseen, jos tunnistatte henkilön, jonka nimen edestä puuttuu numero tai aivan uuden henkilön, jonka nimeä ei löydy luettelosta.

Istumassa vas

1. Kaapro Huittinen, Mikrilä
2. Adolf Marttila, Elisenvaara
3. Heikki Kiiski, Savoja
Juho Mylén, Tervu
5. Pekka Kiiski, Elisenvaara
6. Lyydia Hartikka, Aromäki
7. Jaakko Hämäläinen, Aromäki
Keskellä seisomassa vas.
8. Heikki Kiiski, Haavikko
9. Onni Mielonen, Aromäki
Onni Salminen, Luhovaara
Heikki Hartikka, Otsanlahti
13. Pekka Kiiski, Oksentimäki
14. Otto Soikkeli, Huutomäki
Mikko Kuokkanen, Lapinlahti
Pekka Siira, Savii
Jaakko Heinonen, Otsanlahti
Väinö Kilpinen, Kirkonkylä
19. Juho Heikinmaa, Saares
20. Eerik Kauppinen, Elisenvaara
Matti Kiiski, Pohjii

Kurkijoen kunnan lopettajaistilaisuus 9.1.1949 Loimaan Heimolinnassa

Paavo Äikää, Ihojärvi
23. Juho Tukia, Rahola
24. Martti Koho, Ihojärvi
Takarivissä seisomassa vas.

Anton Hartikka, Otsanlahti
26. Väinö Kirves, Titto
27. Johannes Kojo, Vätikkä
Matti Heinonen, Lapinlahti

Jaakko Pantsar, Kirkonkylä
Juho Ojalainen, Titto
Martti Lukka, Rummunsuo
Juho Laukkanen, Tervu

33. Klaes Hämäläinen, Elisenvaara
Heikki Koho, Soskua
35. Matti Tukia, Haapavaara

Tapaaminen

Tätini Miina Paasonen syntyi Elisenvaaran Alakylässä vuonna 1901. Seitsemäntoistavuotiaana hän avioitui metsäpirttiläisen Mikko Hatakan kanssa ja avioliiton myötä hänestä tuli suuren talon emäntä rajapitäjään.

Sodan seurauksena sukulaiset hajaantuivat mikä minnekin ja yhteydenpito suvun jäseniin vaikeutui. Paasosten seitsemästä tytöstä viimeinenkin poistui tuonpuoleisiin parivuosisikymmentä siten. Serkut tapasivat toisiaan hautajaisissa. Luvattiin pitää yhteyttä. Sanahelinäksihän se useimmiten jäi.

Marraskuussa 2009 posti toi tuntemattomalla käsialalla kirjoitetun kirjeen. Luetuani sisällön oli ilo taivaita hipova. Anne, Mikko ja Heimo, Miina-tädin lapsenlapsia, olivat päättäneet kutsua meitä suvun jäseniä kuvalisten muistelmien hetkeen. Suurin joukoin aina Ruotsia ja Pohjois-Pohjanmaata

myöten saavuimme Lempeällä Vaihmalan Hoviin. Ilo, nauru ja yhteenkuuluvaisuudentunteemme oli käsin kosketeltava.

Viihdykkeenä oli nykyaikaisen kuvakirjan katselua, bingoa ja uuden laulun opettelua. Heimo oli näet kirjoittanut runon, jonka oli säveltänyt Heimon ystävä Jussi Liski.

Alkuilta vaihtui liian nopeasti alkuyöksi. Lupasimme toisillemme – kahden vuoden kuluttua tavataan.

Anastasia Kempin

Metsäpirtistä Kelhoon

Karjalasta lähteneiden suku lähtiessä soivat aisakellot ovat muhkeat mullat ja kalaisat veet muiston kyyneltä vierittäneet Karjalasta lähteneiden luku siitä piti Miina-äiti huolen oli penkillä pienimmät kahden puolen kaksoispoikansa iltatähdet

Metsäpirtistä Mäenpään Kelhoon sillä matkalla minäkin oon me etsimme paikkaamme, juuriamme metsäpirttejä rakennamme

Karjalasta lähteneiden osa lähtiessä jäivät kotikommut ne leikkisät lauseet ja välkkyvät veet vuosi vuodelta haalistuneet Karjalasta lähteneiden lapsi hänkin tuntee lähtemisen hinnan vielä kaipuuta läikyttää alla pinnan sydän levoton perinnöksi

Metsäpirtistä Mäenpään Kelhoon sillä matkalla minäkin oon me etsimme paikkaamme, juuriamme metsäpirttejä rakennamme

Heimo Hatakka

Kuvia evakkomatkalta

Mäkelän Arvo & Liisa & Eira-hevonen lähti evakkoon Rauhalan pihasta. Marjatta Auvisen kokoelmat

Velipojan evakkotavaraa. Arvo Suurosen kokoelmat

Hiitolan Pitäjässeura ry:n 400. jäsen

Helmikuaisessa tarinaillamme saimme viettää iloisia hetkiä, sillä seuraamme liittyi 400. jäsen. Oli kyllä odotettavissa, että näin tulee heti alkuvuodesta tapahtumaan. Kuitenkaan H-hetki ei ollut muiden kuin jäsenasioiden hoitajan tiedossa.

Ansa Ahokas oli tarina-iltan saapuessaan täysin tietämätön asiasta ja hämmästyksellä olikin melkoinen kun hänelle ripustettiin 400. jäsenen ”renikka” kaulaan roikkumaan, lisäksi sinetöitiin tämä tapahtuma Hiitolan vaakunapinnillä, jonka pj. kiinnitti tuoreimman tulokkaamme rintaan. Koko tarinaillaväki toivotti uuden jäsenemme raikuvien aplodein tervetulleeksi.

Nyt tätä kirjoittaessani ollaan jo hyvällä alulla viijettäsattaa jäsentä, sillä viikko kyseisen tapahtuman jälkeen kasvoi seuran jäsenmäärä jälleen yhdellä. Mieheni joskus leikkisästi kysyikin että mistä noita jäseniä oikei tullee.... Viime vuonna seuraamme liittyi 56 uutta jäsentä ja jo tänäkin vuonna on kirjattu 13 uutta.

Iloksemme nuorempikin polvi on ”löytännyt” juuripitäjensä Hiitolan mm. kotiseutumatkailun ja sukuseu-

ratoiminnan myötä. On ilo huomata, että myös he haluavat olla yhtenä lenkinä vaalimassa tätä Hiitolaista ja Karjalaista perinnettä ja kuulua jäsenenä tähän yhdistykseen.

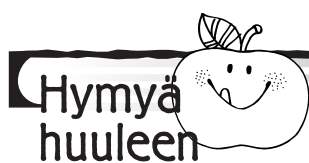
Monille on myös vakiintunut jokakesäiseen ohjelmaan Hiitolan Pitäjäseuran tekemät kotiseutumatkot, nyt se vielä onkin mahdollisimman antoisaa sillä mukanaamme on myös hyvissä voimissa olevia kertojia ja opastajia, joille kotitienoon on jo lapsuudessa iskostunut lähtemättömästi mieliin.

Matkailu tuntuu vuosi vuodelta lisääntyvän ja nyt tuntuukin että kaikki haluavat tänä kesänä Hiitola-Kurkijoki seudulle niinpä aiemmin ilmoitettujen 5 kesämatkan lisäksi tehdään matka myös 17.-20.6. Tähän matkaan liittyy retki Konevitsan luostariin. Majoitutaan yksi yö Viipurissa ja kaksi yötä Raholassa. Muilta osin vanhan kaavan mukaan. Myös 4.-7.7. tehtävään matkaan löytyy vielä jonkin verran paikkoja. Jos tunnet matkoihimme kiinnostusta soittale Raijalle p. 040 5387401.

Raija Laaksonen

Ansa Ahokkaan os. Paksujalka juuret johtavat äidin puolelta Kurkijoelle ja isän puolelta Hiitolaan, Mustolansalon Peräkylään.

Hymyä huuleen

Virtanen oli saanut ikävänläisen paiseen niskaansa. Hänen mielestään siinä ei sen kummempaa ollut, mutta Virtaska kuitenkin päätti, että sitä mönttiä kannattaisi käydä lääkärille näyttämässä. Lääkäri tutkiskeli potilas-

ta ja totesi: Kylläpä on pirun ruman näköinen. Niin, ihan totta, vastasi Virtaska. Mutta hän on kyllä kiltti lapsille. ***

Hammaslääkäri kysyi potilaaltaan: Puudutanko hampaanne ennen poraamista? Ei! Se kiusasi minua koko viime yön, joten kärsiköön nyt vuorostaan. ***

Meri-Porin lukiolaisten vaatetus toi mieleen talvisodan lumipukuiset sotilaamme.

Penkinpainaajaisten ilottelua Porissa

Helmikuun 18pv. vietettiin kautta Suomen penkinpainaajaisia, onhan 12 vuotta kestänyt koulunkäynti saamassa keväällä loppuhuipennuksen.

Tämän kevään kirjoituksiin osallistuu yli 41000 ylioppilaslakin tavoittelijaa. Melko iso joukko tässä tavoitteessa onnistuukin.

Oli hienoa olla katsomassa tätä iloista ja riehakasta meininkiä kun 15 kuorma-

autoa kierteli lähes kaksi tuntia keskustan puistokatuja pitkin kyydissään useita satoja Porin ja ympäristökuntien abiturientteja.

Yleisöä oli kertynyt katuja varsille melkoisesti seuraamaan tätä jokakeväistä näytelmää, jonka nämä elämänsä alussa olevat nuoret meille tarjosivat. Karkit lentelivät, myös nasevia iskulauseita oli autojen kyljissä. Satakunnan

Kansan katukyselyssä sai ykkössijan teksti, ”Kun me synnyimme Neuvostoliitto romahti, luojat tietää mitä tapahtuu kun meidät laketetaan.”

Omaa tunnelmaani koki tietysti myös se, että autoista vilkuttelivat kaksi tuttua Hiitolan Pitäjäseuran nuorta jäsentä Meri-Porin lukiolainen Santtu Lähtenmäki ja Janika Laaksonen Porin Lyseosta. Molempi-

en juuret juontavat mummojensa kautta Hiitolaan, Nehvolankylään.

Upea auringonpaiste helli näitä iloisia nuoria tänä heille tärkeänä helmikuun päivänä, toivonkin että kaikkien heidän elämänsä tämänkin jälkeen kuuluisi paljon enemmän aurinkoisia kuin pilvisiä päiviä.

Raija Laaksonen

Toimituksen tuolilta

Tilaukset tärkeitä

Nyt olisi tärkeää innostaa uusia ihmisiä Kurkijokelaisen tilaajiksi. Jos olet mukana yhdistyksissä tai järjestät tapahtumia, tilaa täältä Kurkijokelaisen näytenumeroita jaettavaksi eritilaisuuksissa. Toimitukseen

tulevat ylimääräiset lehdet ovat tuottavampia tutustujien käsissä kuin pölyttymässä hyllyillä.

Lehden voi tilata myös lyhyemmäksi ajaksi, esim. kiitoslahjaksi puoleksi vuodeksi tai syntymäpäivälah-

jaksi vuodeksi.

Monet ovat jo saaneetkin Kurkijokelaisen tämän vuoden laskun. Joku on ihmetellyt, kun kaksi laskua tulee näin lähekkäin, saivathan aakkosten loppuosan sukunimen omaavat lehtilaskunsa viime vuodelta vasta myöhään syksyllä.

Tämän vuoden laskun ovat saaneet reilu puolet tilaajista. Aakkosten loppuosaa on vielä laskuttamatta. Mutta maaliskuun aikana kaikki

saavat laskunsa. Saamanne lasku on vuoden 2010 lasku joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Laskussa näkyy laskutusjakson päivämäärät. Myös kestopilaajat ovat saaneet tiedotteen veloituksesta ja veloituksetkin on jo hoidettu.

Toimituksen tuoli tosin huojuu tällä hetkellä – syy on työtuolista irronnut pyörä, mutta onneksikin muu tekniikka toimii.

terveisin Helena

Escon puumerkki

Sanomalehti
Kurkijokelainen
LUKIJAMATKA

Kurkijoelle 3.-6.6.2010

ALUSTAVA MATKAOHJELMA:
torstaina 3.6.: lähtö n. klo 5.00 Loimaa – Helsinki – Lahti – Vaalimaa - ostosmahdollisuus Viipurissa - keittoruoka Muolaassa Kuusaan ”Vanha Navetassa” - tutustuminen Käkisalmeen – Kurkijoki – majoittuminen ”Mihailin hotelliin” kirkonkylään
perjantaina 4.6.: Kiertojoulu Kurkijoella (koko pv)
lauantaina 5.6.: Kotiseutukierrokset bussilla ja takseilla (taksit eivät kuulu matkan hintaan)
sunnuntaina 6.6.: lähtö aamulla Kurkijoki- Sortavala kiertoajelu – Ruskealan marmorilouhoksilla opastettu kierros – Värsilä – Lahti – Helsinki – Loimaa
majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa ”Mihailin hotellissa 2-4 hengen huoneissa.
ruokailut: Hinta sisältää: keittoruuan menomatkalla, päivälliset to, pe ja la, aamiaiset pe, la ja su.

Hinta: **295 €** sisältäen matkaohjelman ja ruokailut sekä viisumihankkimiskustannukset (omalla viisumilla 256 €)

Jos olet kotimajoituksessa, kysy matkan hintaa toimituksesta. Viisumihankintaa varten pitää täyttää viisumianomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvasivusta. Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen. Viisumianomuskaavakkeen voi tilata toimituksesta puhelimitse tai poimia Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Neva Tours Oy Turusta

Ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN 23.4. mennessä.
Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14, puh. (02)762 2551, 050-5213336
Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua.
Muutokset alustavaan ohjelmaan mahdollisia.

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **39** eur. Tilattuna alle 1,70 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

**Lahja-
ostokset
Kurkijokelaisesta**

Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme. Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse. Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle. Hinnat sisältävät alv:n
Tilaukset tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.00, puh. 02-7622551 tai 050-5213336 tai toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Myytävät tuotteet:

Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki TARJOUS	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat TARJOUS	5
Kurkijoki sodasta evakkoon TARJOUS	5
Näin ikkeä – murrenankirja (Miikkulainen)	15
Vaiettu Elisenvaaran pommitus (Rahkola, Geust)	35
Minä, Adolf ja Josip (Raimo O. Kojo)	30
Paluu juurilleni (Sairanen)	30
Kärkitaistelija (Hartikka)	20
Kurjenmiekka (Poskiparta)	10
Se on sata (Kurkijoen martat)	20
Loimaan Seudun Karjalaseura 60 v	20
Elisenvaarassa ja evakossa	15
Kurkijoki-Säätiö 60-vuotishistoriikki	8
Vanhat 10-vuotishistoriikit	2
Parhaat jutut	5
Viirit:	
Kurkijoki-isännänviiri (4 m)	95
Kurkijoki-pöytästandaari (2 mallia)	35
Postikortit:	
Postikortit Pekka Kyytisen kuvista	1
Muut postikortit	0,50
Muut:	
Kurkijoki-mitali	28
Kurkijoelta Nykypäivään -museomultimedia CD-Rom	20
Lehden vuosikerta – CDR	20
Kimallus-Kurkijoen valssi CD	12
Karjalan kutsu CD	12
Puinen Kurkijoen vaakuna (seinä- tai pöytämalli)	20
Puinen kurki	20
T-paita	15
Adressit	8
Kurkijoen kartta v. 1847	10
Kurkijokelainen irtonumero	2

Kokouksia

KUTSU VARSINAISEEN OSUUSKUNNAN KOKOUKSEEN

Mellilän Seudun Osuuspankin jäsenet kutsutaan osuuspankin varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen, joka pidetään tiistaina 16.03.2010 klo 19.00 alkaen Mellilän Seudun Osuuspankin toimitalossa osoitteessa Sahantie 2, Mellilä.

Osuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat:

1. Osuuspankin sääntöjen 13 §:ssä varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle määrättyt asiat.
2. Valmistelevalle toimikunnan jäsenen valinta.

Kokousasiakirjat

Hallituksen ehdotus sekä pankin tilinpäätöstä koskevat asiakirjat ovat jäsenten nähtävänä pankin pääkonttorissa osoitteessa Sahantie 2, Mellilä.

Osallistumisoikeus osuuskunnan kokoukseen on jokaisella pankin jäsenellä.

Mellilässä, 25. päivänä helmikuuta 2010

MELLILÄN SEUDUN

Osuuspankki

Hallitus

KOTISEUTUMATKAT KURKIOELLE

kesällä 2010 ryhmille tilauksien mukaan.

Soita ja pyydä tarjous!

NIINIMÄKI!

www.matka-niinimaki.fi
tsto 02-4865880, 0500-531905

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA

on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
VT Pia Aulio
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Vihtori Peltonen
2. 211 metriä
3. lehmä
4. rakuuna
5. kirahvieläin
6. 9
7. tilli
8. vuonna 1907
9. Kokemäenjoki
10. Rooman

Talvisen Laatokan kauneutta

Kuva: Marina Petrova